

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva 5
— Telefon številke 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošti, ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din,
Za inozemstvo 40 din.

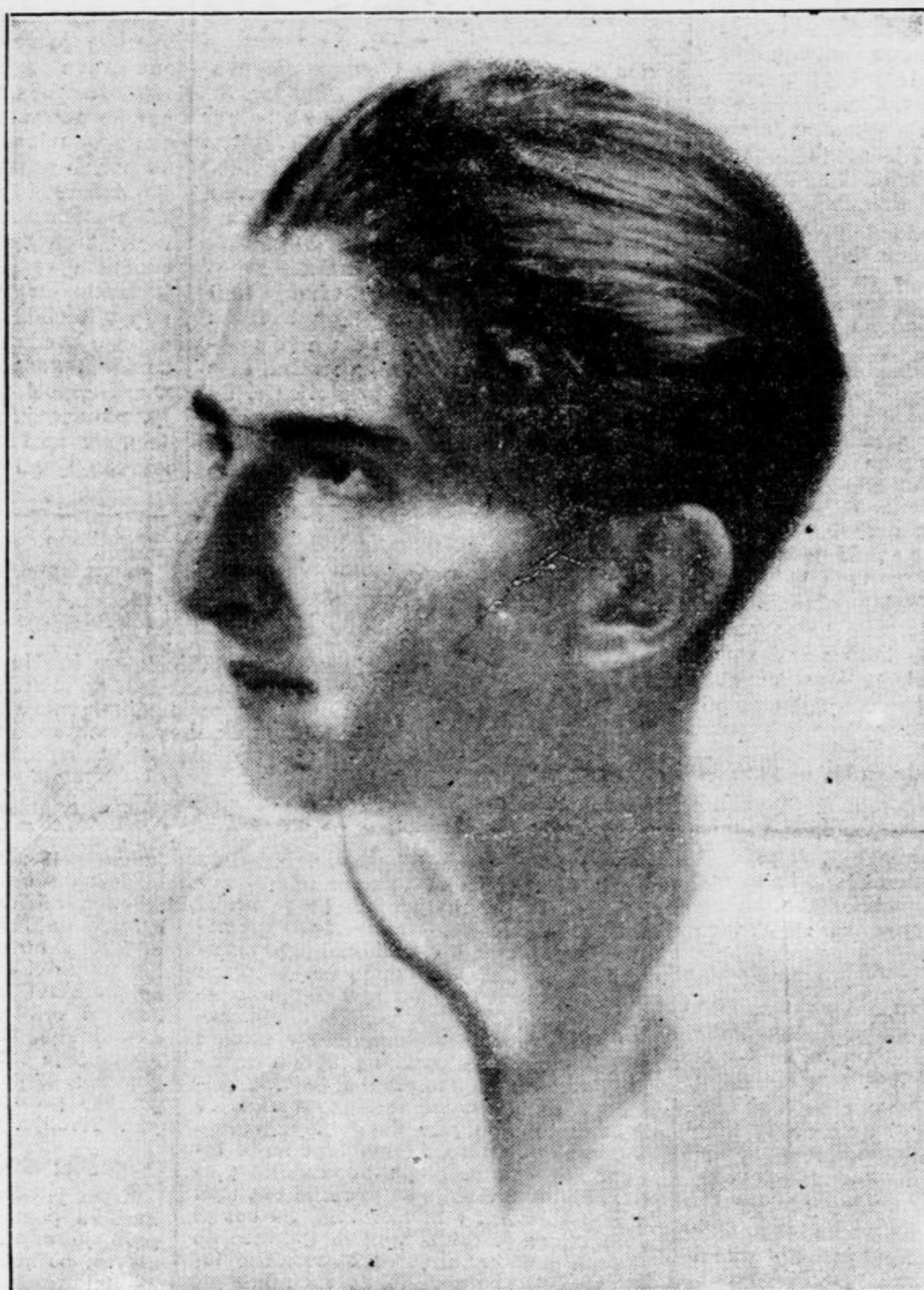
Uredništvo:
Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dan kraljevskega slavlja

Danes pada zavesa spomenika, ki ga je sredi Ljubljane postavila Slovenija kralju Zedinitelju. Simboličen je ta dan. Kraljev dan, rojstni dan njegovega sina, jugoslovanski dan, dan spomina, ko je pred 10 leti kralj Vojak in Državnik izročil narodni vojski jugoslovensko zastavo, da jo čuva neomadeževano in neponižano za ceno vsake žrtve. Še ga vidimo, kako na Banjici visoko na konju ponosnega očesa motri sijajni pohod odposlancev vseh polkov in rodov naše vojske. Še ga gledamo, kako stopa ožarjenega obraza, a vendar poln globoke resnobe na tribuno ter izroča polkom nove zastave. Še čujemo njegov mehki glas, s katerim je znal tako globoko poseči v srca: »Dvigajte nove jugoslovenske zastave visoko in branite jih junaško kot svetinjo, kot čast svojo. V njih sta kralj in domovina, nad njimi so sence padlih vitezov in zmagovalcev.«

Dolinarjeva umetnina nam kaže kralja Aleksandra v vsej njegovi zgodovinski veličini. Visoko na konju sedi vzravnani v kroju vojskovodje in vendar ne samo vojak. Glavo ima odkrito in obraz mu je obrnjen v daljino, kakor da so misli rodoljuba in državnika napolnile njegovo dušo. V rokah mu je vladarsko žezlo, pod katerim je zedinil naš jugoslovanski rod. To je lik človeka, ki ni umrl, temveč je pred nami pripravljen, da nas vodi naprej do novih ciljev.

Znova si predočujemo, kaj nam je bil ta kralj. V zgodovino svojega naroda smo ga vpisali kot Viteza, Zedinitelja, Mučenika. Bil je na čelu vojske, ki so s kopji svojih zastav zaznamovale meje kraljevine Jugoslavije in uresničile vekovne težnje našega rodu po svobodi in edinstvu. Bil je vladar Jugoslavije, ko je mlada država storila prve korake v svet in je brodila skozi prve težave novega sožitja. Bil je kralj v trenutku, ko so notranje težkoče pretile razbiti delo edinstva in ko je bilo treba prevzeti natežnje odgovornosti pred preteklostjo in bodočnostjo našega rodu. Bil je voditelj naroda, ko si je Jugoslavija iskala svojega prostora v evropski družini, pa ji je njegovo državniško oko izbiralo varno in mirno mesto na soncu. Združeval je v sebi pogum neustrašnega borca z odločnostjo prepričanega mirotvorca. Bil je rasni prototip našega človeka, pri tem pa mož evropskega formata. Njegova misel ni obimela le ožjih granic lastnega rodu, ona je zajemala širne slovanske daljave ter je jugoslovenstvu v slovanstvu in slovanstvu v človeštvu odmerjala historične naloge. Pod njegovim vodstvom smo šli sigurni in srečni bodočnosti nasproti. Zato so se zaklele vse sovražne sile zoper njega. Z njegovo smrtjo naj bi se bili podrl temelji, na katerih je zgrajena naša svoboda. Toda smrt Mučenika je dala narodu nove življenjske sile in za ceno svoje krvi

je kralj Aleksander odkupil prepričanje sveta, da je naš jugoslovanski dom neporušen. Kraljevo mučeništvo je v milijonih Jugoslovenov za vedno utrdilo fanatično vero v rešilno moč jugoslovenske ideje in kraljev poziv ob smrtni uri »Čuvajte Jugoslavijo« ne bo nikdar zamrl v srcih našega naroda.

Kralj Aleksander je bil pravi sin svojega naroda, ki ga je ljubil gorečega srca, s katerim je preživljal dobro in zlo, ki mu nobena osobina našega človeka, nobena briga našega življenja ni bila tuja, nobena skrb neznaná, premajhna ali prevelika. V njem je bila vtelesena vrlina močatosti, iz katere je izvirala neodoljiva sila avtoritete, ki ne potrebuje ne meča ne krone. Čar njegove osebnosti in njegove čudovite sposobnosti se vživeti v misli in skrbi i malega človeka ga je intimno vezal z globinami našega ljudstva in spletel vezi, ki jih nobena smrt ne pretrga.

V vsakem delu Jugoslavije je bil njegov dom in v vsakem kraju naše domovine je bil domač. Med nami Slovenci je preživljal morda najsrečnejše ure svojega življenja ob strani svoje ljubljene žene, v krogu svojih otrok. Bil je lovec na naših planinah, bil je gost v naši preprosti kmečki hiši, bil je ves doma v naših šumah in ob naših potokih in vedno poln razumevanja za posebne vrline in slabosti našega rodu, za njegove posebne težnje v skupni državi, a tudi za njegovo pomembno vlogo v razvoju Jugoslavije.

Ko danes tisoči Slovencev iz vseh krajev dežele pred veličastnim spomenikom kličejo Slavo neumrlemu Kralju ni to le manifestacija spoštovanja in priznanja za njegova velika dela, temveč je izliv srčnega občutka neprekinjene povezanosti našega ljudstva z idejami in delom Zedinitelja, ki so mu naša srca dala še eno, morda najlepše ime — Ljubliencev naroda.

Ob strani nesmrtnega očeta spremljamo njegovega sina, ki na ta dan dopolnjuje svoje 17. leto in stopa ob roki svojega vzvišenega strica in varuha v zadnje obdobje svoje priprave za prevzem kraljevske oblasti. Vso vero, ki smo jo gojili v kralja Očeta prenašamo na njegovega Sina. Ob tem spomeniku, ki nam tako živo predočuje pozemsko podobo kralja Aleksandra, obnavljamo vero v idejo, katere Vitez in Mučenik je bil in dajemo duška svoji trdni nadi, da bo sin dopolnil delo Očetovo in da bo dedič njegovega narodnega viteštva, dovršitelj dela našega notranjega zedinjenja.

Zavesa pada. Iz naših duš se izvija klic Slave kralju Vitezu, Zedinitelju, Mučeniku. In že se preliva v mogočen zbor: Bože hrani, Bože spasi, našeg kralja i naš rod...

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Mladi kralj stopa v leto polnoletnosti

Nj. Vel. kralj Peter II. dopolnjuje danes 17. leto. Proslave njegovega rojstnega dne so dobile svoj poseben pomen takoj tedaj, ko je usoda dodelila 12-letnemu prestolonasledniku, da je prevzel na svoja mlada ramena vzvišeno in težko dolžnost vladarja kraljevine Jugoslavije. Od tiste ure, ko smo zvedeli, da je v Marséju izkvravel Vi-teški kralj, spremlja ves naš narod s poglobljeno pozornostjo in vso srčno toplino iz leta v leto razvoj našega mladega kralja in pravcato starševsko skrb za njegovo bodočnost. Tako predstavlja 6. september ne samo državni, marveč res pravi narodni praznik.

Dosedanje počastitve svojega rojstnega dne je mladi kralj doživljal kot srednješolec. Letos pa sledi proslava njegovega rojstnega dne uspešno zaključenim studijem prvega dela vseučiliških in vojnih ved. Zato ima današnja proslava dvojni pomen:

Kar se tiče vojaške vzgoje, predavajo mlademu kralju teoretično o taktiki z zgodovinskimi primeri, o fortifikaciji, o pravih službah, o vojni disciplini, o vojaškem kazenskem zakoniku in vsem drugem potrebnem. Razen tega pa mladi kralj sodeluje pri praktičnih vežbah na terenu, obiskuje vse vrste orožja in edine naše vojske. Ljubezen do vojske mu je v krvi in je brezmejna. Mladi kralj se pač že ponosno zaveda, da je vrhovni poveljnik vse naše oborožene sile, prvi vojak v državi.

Moderne učne metode

Poleg vsega omenjenega seveda naš mladi kralj nadaljuje studije o narodnem jeziku in književnosti, venomer se izpopolnjuje v tujih jezikih, črpa potrebno znanje o anatomiji in fiziologiji človeka, spozna va nevarnost kužnih boleznih, pogloblja

Pred poletom v sinje višave

na eni stran je to prvi rojstni dan, ki ga doživlja mladi kralj kot visokošolec in vojak; na drugi strani pa je poslednji pred polnoletnostjo.

Vseučiliška in vojaška vzgoja

Po odlično opravljeni srednješolski maturi se je izobraževanje mladega kralja razširilo. Od lanskega leta obsega učni načrt vseučiliške in vojaške vede. V kratki dobi do polnoletnosti mora mladi kralj zmagati vse tisto, kar je potrebno poglavarju države iz splošnih in vojaških ved. Vseučiliške nauke mu predavajo univerzitetni profesorji. Prvo mesto zavzemajo pravne in ekonomske skupine. Letos je mladi kralj zlasti studiral zasebno pravo, splošno državno pravo, diplomatsko zgodovino in narodno ekonomijo. Kralj se se-

smisel za higijeno naroda. Tako se celotno izobraževanje našega kralja izvaja najvestneje po natančno določenem načrtu in proži vse nade, da bodo do polnoletnosti doseženi najlepši uspehi. Nad celotno vzgojo vodi nadzorstvo Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavla. V preteklem šolskem letu se je pouk pričel 2. oktobra 1939 in se je zaključil 31. maja 1940.

Metode so vseskozi moderne. Gradivo iz vsakega predmeta je bilo tako odbrano, da se je nanašalo samo na tisto ker je bistveno, neobhodno potrebno. Predavanja so se vršila na lahek, razumljiv, prepričevalen način. Mnogokrat so potekala v obliki razgovorov in seminarjskih vežb, zato je pouk bil vedno živahen, neposreden, vseskozi zanimiv. Upoštevana so bila vsa možna učila, priročniki, atlasi, mape, modeli, risbe, fotografije, da si je mladi kralj lahko sproti predočeval vse, o čemer so ga

Mali tanki posebno zanimajo mladega kralja

znanja z osnovnimi pojmi prava, z zgodovino postanka pomembnih domačih in tujih zakonikov, s pravili, ki veljajo za osnovne ustanove državljskega življenja. Iz državnega prava se seznanja s teorijo o državi kot upravni politični ustanovi. V glavnem mu predavajo o elementih države, o narodu in oblasti, o državnih funkcijah, o oblikah države in državnih tipih. Mladi kralj z velikim zanimanjem spremlja študije iz diplomatske zgodovine in zgodovino znanje politike raznih držav. V strnjeni obliki mu nudijo pregled političnih odnosov med državami v preteklosti. V pogledu ekonomskih in finančnih znanosti seznanjajo predavatelji mladega kralja s temeljnimi načeli organizacije in mehanizma gospodarskega življenja.

poučevali. Prav posebno velja to za vojaške vede, kjer se je izkoristila sleherni prilika za praktične vaje. Proforski zbor je sestavljal ekscerpte posameznih predavanj, da ostanejo mlademu kralju kratki, jedrnatih priročniki o vsem tistem, česar so ga učili in da lahko vedno osvežuje svoje znanje.

Zasluzene počitnice

Letošnje velike počitnice je mladi kralj preživel v krasno izkoriščenem odmoru, ki je bil res zaslužen po napornih študijah. Večji del počitnic je mladi kralj izkoristil za svoje priljubljene poletne sporte. Preživel je nekaj časa na Brdu kot gost svojega strica kneza namestnika Pavla. Po-

Na konju je mladi kralj že dolgo doma

Spomenik Viteškega kralja v Ljubljani

tem je nekaj tednov taboril s skupno svojih vrstnikov pod Mežakijo. Čeravno ni bilo letošnje vreme prav posebno ugodno, se je mladi kralj vendar zelo osvežil telesno in duševno, da lahko mirno pričakuje pričetka novega šolskega leta, v katerem bo moral zmagati poslednji zaključni delež pravnih in vojaških ved, ki jih določa učni spored za izvrševanje vladarskih dolžnosti. Če upoštevamo prirojeno vestnost, marljivost in vztrajnost, smo pač lahko preverjeni, da bo mladi kralj v zaključnem delu svojih študijev pokazal še prav posebno časten uspeh in da bo docela pripravljen lahko stopil na prestol in prevzel odgovorne dolžnosti vladarja in državnika.

Iz življenja mladga kralja

Nj. Vel. kralj Peter II. Karadjordjević se je rodil 6. septembra 1923 v Novem dvoru v Beogradu. Vsa država je bila srečna, ko je srečni zakon Viteškega kralja Aleksandra in kraljice Marije dal kraljevini naslednika prestola in ko je kraljevski dom postal toпло družinsko žarišče. Mladi prestolonaslednik je dorasčal ob skrbni negi in prisrčni ljubezni svojih staršev. V 7. letu se je pričel šolati. Osnovni pouk mu je nudil zasebni učitelj. Z 10. letom je prestolonaslednik dovršil ljudsko-šolski pouk z odličnim uspehom. Septembra 1934 je odpotoval na Angleško, da bi tam črpal srednješolski pouk. Toda že nekaj tednov potem, ko sta se s ljubljanim očetom ločila nad Podkorenem, je mladega prestolonaslednika zadel najbridkejši udarec — atentat v Marséju. Mladi prestolonaslednik je moral prekiniti svoje šolanje na tujem in se vrniti v domovino, da stopi na prestol Jugoslavije, kot kralj Peter II. Do njegove polnoletnosti izvršuje kraljevska oblast namestništvo, ki ga je določil Viteški kralj s svojo poslednjo voljo. Prva skrb kraljevskega namestništva je bila, da se posveti največja pozornost nadaljnemu šolanju mladega kralja, ki je moral ostati doma, njegovi temeljni pripravi za kraljevsko oblast, ki jo prevzame na dan svoje polnoletnosti, dne 6. septembra 1941. Srednješolsko šolanje je bilo poverjeno zboru izbranih strokovnih in gimnazijskih profesorjev, sodelovali so strokovni učitelji za sportne vežbe, zlasti za jahanje, plavanje, lahkotletiko in sokolsko telovadbo, avtomobilizem in vse drugo, za kar se lepo razvijajoči mladi kralj zanima od svoje zgodnje mladosti. Srednješolski studij se je pričel 7. marca 1935. Prva ura je veljala narodnemu jeziku. Po tem je mladi kralj v štirih letih in 4 mesecih z zgledno vestnostjo dovršil osem razredov gimnazije in je z odliko opravil maturo. Po izpitu zrelosti se je pouk razširil, kakor smo zgoraj opisali.

Prvi vojščak domovine

Od pričetka oktobra preteklega leta nosi mladi kralj uniformo gojenca vojne akademije. Prvi čas je bil redov, nato je napredoval v kaplarja in podnarednika, zdaj že ima čin narednika. Zelo rad nosi uniformo, ki mu pa tudi odlično pristaja. Njegova pojava in njegov talent na prvo oko izdajata potomca vojaškega rodu. Mladi kralj je visok mladenič, lepega lika, vitke rasti, pravilno razvit, krepkega zdravja. V njegovih očeh, mislih in čustvovanju, v njegovem ravnanju in vsem njegovemu zdržanju seveda ni nič več deškega, javlja se že zrelo osebnost mladega kralja, ki se postopno in čvrsto izpopolnjuje na široki, zdravi in pravi življenjski poti. V takem razvoju je mladi kralj dan za dnem večja nada in ponos svoje države in svojega naroda.

Mati, sin, brata

Svoji vzvišeni materi je kralj Peter vzoren sin. V ljubezni in razumevanju svoje-ga sina je kraljica Marija našla veliko tolažbo in moč v svoji neutušni bolečini. Med kraljevsko materjo in sinom vlada res globoko, prisrčno prijateljstvo, prepleteno s ljubeznijo in spoštovanjem. Med našim kmetiskim narodom ne najdete svetlejšega primera sinovske vdanosti. Prav tako ljubezniv in pozoren je mladi kralj tudi nasproti svojim dvema bratoma, katerima je vzornik in učitelj. Svojega strica kneza

namestnika iskreno ljubi in sledi njegovim nasvetom. Z njim je v stalnih stikih in se mu tako nudi najboljša prilika, da spoznava državniške izkušnje, obsežno znanje, izredno kulturo in umetniško izobraženost kneza namestnika Pavla. V kraljevskem domu je mladi kralj v veselje vsej družini — in ta medsebojna povezanost, katere osrednja oseba je mladi kralj, se močno čuti tudi izven dvorskega kroga, po vsej državi.

Zdrav duh v zdravem telesu

Kar se šolskih dolžnosti tiče, je mladi kralj kot študent in kot vojak svetel zgled vsem svojim vrstnikom v kraljevini. Točnost in poštenost sta mu prirojeni. Izpričevala njegovih profesorjev in ostalih vzgojiteljev pričajo o visoki inteligenci mladega kralja in njegovi ljubezni do dela in dolžnosti. Njegovi prirodni talenti se zlasti nagibajo k realnim vedam in modernim izumom. Mehanika, fizika, motorji, letala, električne naprave, radiotelegrafija in pomorstvo vzbujajo venomer živo zanimanje mladega kralja. Je pač sin moderne dobe. Razen tega se mladi kralj zelo zanima za prirodne vede in za moderne jezike. Izpričuje konstruktiven, praktičen duh, ki zna družiti koristno z lepim, stvarno z naprednim. Odlikuje ga čvrst spomin, prirojen mu je dar opazovanja tudi za najmanjše poedinosti. V pouku si vedno želi česa novega, pri tem je duševno vedno ve-

Mladi kralj občina krasno svoje vojšče

Nove ameriške vojaške postojanke

Brez pretiravanja smemo reči, da je bilo v novejši dobi skienjenih le malo tako pomembnih dogovorov, kakor je v skromni obliki dveh zamenjanih pisem objavljen dogovor med Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami Severne Amerike. Ves svet je postal nanj pozoren in nedvomno se bodo vojaška in diplomatska ter politična ugibanja še dolgo sukala okoli tega dogodka. Nemožeče je ob kratkem premeriti ves njegov pomen, pa je zato najboljše, da se kot kronisti omejimo na ugotovitev najvažnejše njegove vsebine.

Toda že takoj v začetku smo v negotovosti. V normalnih časih, pod drugačnimi okoliščinami, bi smatrali, da je z dogovorom sklenjena prava politična in vojaška zveza o medsebojni pomoči med obojema državama, vsekakor vsaj kar se tiče zapadne, ameriške poloble. Danes je stvar mnogo bolj komplicirana. Zakaj ena od pogodbenic je v vojni, in sicer v jako kritičnem razdobju vojnega razpisa, medtem ko druga formalno vztraja na stališču nevtarnosti. Pred nedavnim smo nam mestu naglasili, kako se je do temeljev spremeni moralni pravni položaj in kako je sedanja vojna postavila na dnevni red nove probleme razmerij med državami v stajaju vojnega izbruha, pa kako jih rešuje kratkotaloma via factu, kakor najbolj ustreza trenutni situaciji in zamisljivim strategem. Novi dogovor med Ameriko in Anglijo moramo po vsej pravici in v vsem obsegu uvrstiti v isti kompleks povsem novih mednarodnih razmerij.

Mnogo bolj preprosta pa je stvar, ako jo pogledamo z dejanske strani. Kar brž se pokaže, da je Amerika z oddajo rušilcev vojaško podprla Anglijo, ne da bi bila z njo sklenila kako vojaško zvezo, hkrati pa si zagotovila ogromne prednosti, potrebne za obrambo ameriškega kontinenta. Te prednosti v trenutni situaciji za obrambo britanskega imperija niso pomembne, saj mu v področjih, na katerih se dogovor nanaša, ne preti nikakoli nevarnost. Toda z daljše perspektive se pokaže, da je z njim zavarovana britanska posest v Ameriki nekako v isti meri, kakor se z njo zavarujejo Zedinjene države same. Ostale posledice novega dogovora bi se pokazale, ako bi, odnosno kadar bi zares nastopil položaj, da bi kakša zunanja sila poskušala navladati na ameriške dele britanskega imperija. V tem primeru bi se samo od sebe in veljavilo dejansko zavzetost, ne le diplomatsko, marveč tudi vojaško, med ameriško Urijo ter Anglijo. Skerzi mrežo nenavadnih mednarodnopolitičnih in pravnih temeljev prihaja ta možnost povsem določilo od izraza. Kako bo z njo v bodoče, zavisi seveda od celotnega bodočega političnega in pravnega razpletja.

Postojanke, ki jih daje Velika Britanija na razpolago Zedinjenim državam na svojih tleh v območju zapadne poloble, ležijo vse ob morju in — razen ene — celo vse na otokih. Vse so neposredno podrejene matični državi, nobena ne dominiraju Kanadi. Po njih legi moremo razlikovati povsem določilo, v katerih smereh se želi Amerika zavarovati, odkod smatra, da bi ji mogla dejansko zapreti nevarnost. Postojanke, ki se je prepustajo kot mornariška in zrakoplovna oporišča, se denjo po legi in smotnosti v tri kategorije. Prva kategorija obsega postojanke v severnem delu Atlantskega oceana, na Novi zemlji ali Novi Fundlandiji in na Bermudih. To sta oni dve skupini otokov, ki sta pomaknjena najbolj daleč od celine in ocean in pomenita izredno važni, močno eksponirani poziciji. Na njih so odlične postojanke za avionski prelet oceana in hkrati oporišča za ladje, ki prisplo čez ocean. Mornariška in zračna oporišča na njih bodo imela namen, da kontrolirajo severne dele oceana ter onemogočajo, da bi se mogla Ameriki iz Evrope približati bodisi zračna ali pomorska napadalna sila.

Druge kategorija otokov pripada srednjeamerškemu področju. Tu bodo oporišča posebno na gosto, ne glede na to, da Zedinjene države že itak tu razpolagajo z otokom Portoriko. Kar tri postojanke so izbrane v srednjih otokih, na Malih Antilih in na Jamaiki. Izbrata tih oporišč kaže, da se hoče za vsako ceno preprečiti, da bi se mogel sovražnik približati Panamskemu prekopu, ali da bi se mogel v pripravah za napad poslužiti otočja, raztresenega med Južno in Severno Ameriko. Posebej sta važni še oporišči, ki naj zapirata prehode po morskih ožinah: bodisi ob južnoameriški obali, kjer je izbran otok Trinidad, kakor tudi ob severnoameriški obali, kjer so se dogovorili za zapadne od Bahamskih otokov. Tu prihaja človeku znova v spomin splošno znano dejstvo, kako so si bili Angličje v zgodovini pridobili odločilno važne postojanke ob velikih svetovnih poteh, na strateško važnih oglednih pozicijah in izpostavljenih otokih ob ožinah. Te postojanke bodo sedaj splošne koristi za obrambo celotne ameriške celine.

Tretja serija je zastopana samo z eno postojanko, z oporiščem v Gvajani. Ta leži že na južnoameriški celini in z njo stopajo Zedinjene države na tla latinske Južne Amerike, vsaj v vojaškem pogledu. Že oporišča na otoku Trinidadu, ki je primaknjeno neposredno v bližino venezuelske obale, pomeni hkrati močno postavko za pozicijo v Južni Ameriki, toda gvajanska postojanka leži že dokaj južno, nedaleč od brazilске meje. Z njo si je hotela ameriška Unija zagotoviti vpliv na obrambo južnoameriških pozicij, ki se smatrajo

Diktatura v Rumuniji

Ustava ukinjena, obe zakonodajni zbornici razpušteni, predsednik vlade general Antoncescu dobil od kralja prava diktatorska pooblastila

Bukarešta, 5. septembra. AA. (DNB) General Antoncescu je bil ponoči zaprišen. S kraljevim ukazom je ukinjena ustava iz leta 1938 in sta razpuščena zakonodajni zbornici. Z drugim ukazom je dobil predsednik vlade general Antoncescu velika pooblastila glede upravljanja rumunske države. Kralj si je pridržal naslednje pravice: vrhovno poveljstvo nad državnimi oboroženimi silami, pravico kovanja denarja in izdajanja bankovcev, podeljevanje redov, amnestij, akreditiranje tujih diplomatov, predstavniki in sklepanje pogodb s tujino. Sprememba obstoječih zakonov ter imenovanje ministrov in državnih podtajnikov se bo vršilo s kraljevim dekretom, ki ga podpisuje predsednik vlade. Vse ostale državne funkcije izvršuje predsednik ministrskega sveta.

General Antoncescu je dobil s tem pooblastila, ki se lahko smatrajo za diktatorska, v vsakem primeru se lahko reče, da je Rumunija od davi avtoritarna država. Ko je dobil Antoncescu mandat od kralja za sestavo vlade, je poskušal pridobiti za sodelovanje v Železno gardo, ki pa je odklonila vstop v njegovo vlado, češ da se bistveno ne razlikuje od prejšnje vlade. Kralj Karol je dal nato generalu Antoncescu pooblastila, na osnovi katerih bo vodil usodo rumunske države.

Antoncescovi pogoji

Bukarešta, 5. sept. s. (Reuter). Preden je dokončno sprejel mandat za sestavo nove vlade, je general Antoncescu stavil kralju Karolu vrsto pogojev. Med drugim je baje zahteval, da morajo biti odstranjeni oni dvorni krogi, ki so doslej vplivali na kralja Karola pri vodstvu rumunske politike. V zvezi s to zahtevom generala Antoncesca je med drugim odstop dosedanjega dvornega maršala.

Bukarešta, 5. sept. j. (Reuter) Rumunski kralj Karol je sprejel ostavko svojega dvornega maršala Urdaria, ki je veljal za kraljevo desno roko.

Proglašeno narodu

Bukarešta, 5. sept. j. (Reuter) Kralj Karol in ministrski predsednik Antoncescu sta izdala skupno deklaracijo na narod, ki v njej naglašata, da z zadnjimi kraljevimi ukazi Rumunija ni dobila samo nove vlade, ampak popolnoma novo režim, ki ne bo delal z besedami, temveč z dejanji in sicer na osnovi nacionalističnih načel. Težka in boleča preteklost Rumunije je premagana in se pričena sedaj novo delo za boljše bodočnost. Deklaracija poziva v prvi vrsti na delo rumunsko mladino, na katero stavlja rumunski narod vse svoje nade in je prepričan, da bo v polni meri izpolnila svojo dolžnost.

Politične smernice nove vlade

Bukarešta, 5. sept. j. (Reuter). Sinoči sta novega rumunskega ministrskega predsednika Antoncesca posetila nemški in italijanski poslanik v Bukarešti. Iz krogov, ki so blizu vladi, zatrjujejo, da je nov ministrski predsednik Antoncescu zagotovil diplomatska zastopnika državi, da bo Rumunija zvesto in brez oklevanja izpolnila določbe dunajske razsodbe, ki se tičejo Transilvanije.

Položaj v Rumuniji se počasi razčiščuje. Povsod so oblasti zadržale upore mladih ekstremistov Železne garde. Dasi nova Antoncescova vlada še ni popolna, je vendar znano toliko, da bo v njej zasedel resor zunanega ministrstva velik rumunski liberalni politik Bratianu. Očitno je, da bo vlada po svojem značaju strogo nacionalistična in da bo imela močno oporo v armadi. V političnih krogih zatrjujejo, da bo poglaviten temelj zunanje politike nove vlade jamstvo držav osti o nedotakljivosti rumunskih meja.

Nemiri v Brašovu in Kostancu

Budimpešta, 5. sept. s. (Col. B. C.) Po tukajšnjih informacijah je prišlo v rumunskih mestih, zlasti v Konstanca in Brašovu, ponovno do nemirov in demonstracij proti odstopitvi Transilvanije. Nemire baje organizirajo skupno komunisti in Železna garda. V Brašovu je bilo pri nemirih ubitih 52 oseb.

Bukarešta, 5. sept. br. (United Press.) V Negresu na severovzhodni meji Transilvanije

silvanije se je večja množica vojaštva in kmetov spopadla z Madžari. V tem spopadu, ki je trajal vse noč od srede na četrtek je bilo 800 rumunskih kmetov in vojakov ter 100 Madžarov ubitih. V Konstanca je bilo ubitih 15 ljudi, 70 jih je bilo ranjenih, a nekaj sto aretiranih.

Ko so davi ob 7. madžarske čete pričele vkorakati v Transilvanijo, je prišlo v različnih krajih ozemlja, ki pripade Madžarski, pa tudi v ostali Rumuniji do novih demonstracij. V pretekli noči je Constanza zapustilo nekaj vojnih ladij, ki so odplule daleč na morje. V Brašovu je v pretekli noči prišlo do spopadov med pristajali Železne garde in vojaštvom, ki je strazilo javna poslopja. Za enkrat število žrtev teh incidentov še ni znano.

Ranjenci v Bukarešti

Bukarešta, 5. sept. j. (Radior). Rumunsko notranje ministrstvo je izdalo službeno objavo, da so bile med izgredi v noči od 3. na 4. septembra v Bukarešti le 3 osebe (med njimi en policist) lahko ranjene. Smrtnih žrtev v obče ni bilo.

Pogajanja z Bolgari razbita?

Budimpešta, 5. sept. s. (Col. B. C.) Po tukajšnjih informacijah so se rumunsko-bolgarska pogajanja glede južne Dobrudže v Craiovi razbila. Bolgarija namerava sedaj baje osni velisil prositi za razsodbo.

Po vestih iz Bukarešte namerava tudi kralj Karol apelirati na osni velisil.

Sofija, 5. septembra. AA. (DNB) Sinoči se je vršla ministrska seja. Razpravljali so o poteku rumunsko-bolgarskih pogajanj.

Razhod masonskih lož v Bolgariji

Sofija, 5. septembra. AA. (DNB) Bolgarska vlada je določila odbor, ki bo likvidiral premoženje bolgarskih svobodnozidarskih lož, ki so se iz lastnega nagiba razšle. Po sklepu lož samih se bo njihovo premoženje razdelilo med človekoljubna in dobrodelna društva.

Madžari korakajo v Transilvanijo

Budimpešta, 5. sept. j. (MTI) Danes ob 7. jutraj so madžarske čete prekoracile, transilvansko mejo. Regent admiral Horthy je v spremstvu vrhovnega poveljnika madžarske vojske na čelu okupacijske armade ob 11. dopoldne vkorakal v transilvansko mesto Szatmar. Madžarski vojski je prehlavstvo priredilo navdušen sprejem.

5. sept. o. Davi ob 7. so objavili cerkveni zvonovi po vseh mestih in vaseh na Madžarskem pričetek priključitve dela Erdelja k Madžarski. V tem trenutku je madžarsko vojaštvo prestopilo madžarsko-rumunsko mejo, določeno v Trianonu, od Nagy Salante do madžarsko-rumunske meje, v osek, ki ga je določila mešana komisija v Velikem Varađinu. Madžarskemu vojaštvu, ki je prestopilo mejo, je bil prirejen povsod svečan sprejem. Na čelu vojakov je vkorakal v Szatmar Nemeti regent admiral Horthy, v čegar spremstvu sta bila vojni ministri Bartha in šef glavnega štaba general Werth. Pred tem so prispele v Szatmar Nemeti ministrski svet, predsednik grof Teleki in ministri za prosveto, za finance in kmetijstvo. Regent Horthy je jezžil na čelu vojakov na belem konju. Na glavnem trgu je bil svečan sprejem ter so imeli tu madžarski mestni zastopniki več govorov. Jutri bo madžarsko vojaštvo vkorakalo v Veliki Varađin.

Madžarska ugotovitev

Budimpešta, 5. sept. AA. (MTI) Nekateri tuji listi so trdili, da bo nova meja Madžarske, potisnjena tja do vzhodnih Karpatov, služila kot obrambna črta pred dovedno napadalnimi nameni neke države, ki živi v prijateljstvu z državama osti in Madžarske. V nasprotju s to trditvijo se urea pocertati popolnoma naravno dejstvo, da so meje vseh držav, torej tudi Madžarske, obenem tudi obrambna črta pred vsakim napadom; čim naravnije so te meje, tem boljše. Toda to dejstvo ne more dati prav nobenega povišanja, da bi kdo v trenutku, ko dobi madžarska svoje naravne vzhodne meje, tako podtakl napadalne namene države, ki živi v kar najkoreknejšem diplomatskem razmerju z Madžarsko, in katere skupna meja z Madžarsko je najkrajša. Podobni glasovi se morejo označiti samo kot neznanje ali pa kot zloben poskus, da se zaseje razdor.

BITKE OKROG LONDONA

Pravcati tornado angleškega protiletalskega ognja

London, 5. sept. j. (LEF.) Tudi danes je nemško letalstvo že zredaj zjutraj pričelo s svojimi napadi. Prvi val bombnikov je v močnem spremstvu borbenih letal prodrl nad Anglijo na jugovzhodni angleški obali. Dasi so letala priletela nad obalo v več manjših ločenih skupinah, so vendar posvobod hkrati naletela na pravcati tornado angleškega protiletalskega ognja. V Londonu je bil dan letalski alarm. Vendar pa letalom ni uspelo prodreti notranje londonske obrambne črte, marveč so bila že nad južnimi in jugovzhodnimi predmestji razpršena od angleških lovcov. Tako nad londonskimi predmestji, kakor tudi v okolici se je razvil več zračnih bitk. En Messerschmitt se je v plamenih žrušil na neko gosto naseljeno stanovalniško četrto. Pilot se je rešil s padalom. Na nekaterih mestih sta zašli nemški bombniki v tako močan ogenj angleških lovcov, da niso imeli časa niti odvrči svoja bomba tavora. Skupina nemških borbenih letal je na nekem mestu napadla balonsko zaporo. Vendar pa se je nemškimi letalom posrečilo sestreliti en sam balon v zatvornem sistemu.

Drugi alarm je zalotil Londončane baš sredi dunodanske južine, ki le pa mnozi uradniki in nameštenci zaradi letalskega alarma, ki so ga že popolnoma navajeni. Niso niti prekinili. Mnogi opazovalci, ki so s streh velikih londonskih zgradb hoteli opazovati nemški letalski napad, niso mogli videti ničesar, ker se je nad mestom razprotirala lahna megla. Le iz dahiave je bilo razločno čuti rmenje tonov. Kakor objavlja letalsko ministrstvo, je veliko število nemških letal v jutranjih urah prodrlo nad londonska predmestja, kjer je vrolo tudi nekaj bomb. Škoda je bila le neznatna. Angleški lovci in protiletalsko topništvo so prizadejali sovražnika nekaj izemil.

London, 5. septembra. s. (Reuter). Resnejše posledice pa je imel zjutraj napad na neko mesto v srednji Angliji. Tu so tri eksplozivne bombe popolnoma razjedale tri hiše. Stanovalci se nahašali v zaklopišnih in ni bil nihče od njih poškodovan. Neke bombe je padla v bližino glavne železniške proge, ravno v trenutku ko je vozil po progi brzovlak. Niti proga niti vlak nista bila poškodovana.

V nekem južnovzhodnem mestu je povzročilo nekaj škode nemško letalo Messerschmitt, ki je bilo sestreljeno v letalski bitki ter je padlo na neko hišo. Hiša je bila močno poškodovana ter je pričela gortti. Žrtev ni bilo. Tudi Pilot se je rešil s padalom ter je pristal na strehi neke hiše. Bil je ranjen in so ga prepeljali v bolnišnico.

V nekem mestu je zjutraj naknadno eksplozirala tempirana letalska bomba, ki je bila vržena ponoči. Zaradi eksplozije je bila poškodovana neka bolnišnica.

Popoludanski letalski alarm v Londonu je prekinil tudi zasedanje parlamenta, ker je bila opažena večja nemška letalska formacija, ko je zapustila francosko obalo v smeri proti južni obali Anglije. Nekaj nemških letal se je skušalo približati Londonu. Večinoma pa so bila letala že ob obali zavrnjena od protiletalskega topništva. Nad nekimi južnovzhodnim mestom je prišlo do velike letalske bitke. Slišati je bilo streljanje protiletalskega topništva, nemška letala pa so metala bombe. Po zabeleženih poročilih sta bili v tej bitki sestreljeni najmanj dve nemški letali.

London, 5. septembra. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je javilo ob 17., da je bilo ob priliki nemškega letalskega napada na južno Anglijo davi sestreljenih 7 nemških letal. S tem se je število nemških letal, ki so bila danes dotlej sestreljena, povišalo na 9. Angleži so doslej izgubili danes 3 lovka letala.

Letalsko ministrstvo javlja dalje, da je bilo po zadnjih podatkih večraj nad Anglijo sestreljenih skupno 54 nemških letal. Angleži so izgubili večraj 17 lovskih aparatov, vendar se je 12 pilotov rešilo.

Uradno nemško vojno poročilo

Berlin, 5. sept. br. (DNB) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje službeno vojno poročilo:

Naši vojni mornarici je v poslednjih dneh uspelo potopiti pet angleških rušilcev. Razen obeh rušilcev, ki so ju, kakor je bilo objavljeno že 2. septembra, nemške podmornice potopile na Severnem morju, so bili potopljeni še trije moderni angleški rušilci, »Eskre«, »Eske« in »Ivanhoe«. Neke podmornice je potopila več oboroženih sovražnih trgovinskih ladij, skupno 27.000 registrskih ton, ki so plule v močno zavarovanem konvoju.

Dne 4. septembra so naša bojna letala v spremstvu skupin lovskih in rušilnih letal ponovno uspešno bombardirala letališča, tovarne letalske oboroževalne industrije, kakor tudi neko skladišče streliva. V tovarni letalskih motorjev v Rochesteru, kakor tudi v letalski tovarni v Weybridgeu, so bili zadeti hangarji na letališčih in druga poslopja. Razvil se je več letalskih spopadov, ki so uspešno potekli za naše lovcе.

V pretekli noči so skupine vojnih letal napadle v glavnem pristaniške naprave in dake na zapadni in vzhodni angleški obali, kakor tudi več letališč. V Liverpoolu, Swanslu, Bristolu, Weymouth Poolu, Chathamu, Tilburju, Great Yarmouthu in Hullu so nastali požari. Mirinranje angleških luk se je nadaljevalo.

Britanska letala so v noči na 5. sept. znova prodirala nad Nemčijo. Ob močni protiletalski obrambi se je poskus, da bi prodrla nad glavno mesto, izjalovil. Le na dveh krajih je nasprotniku uspelo odvrči bombe na mestno področje. Niti v Berlinu niti v drugih krajih v državi ni bila povzročena pomembnejša škoda. V nekem severnem nemškem mestu je neka bomba udarila v neko delavsko zavetišče in ubila 18 civilistov, ki se niso zatekli v letalsko zaklonišče.

Sovražnik je večraj izgubil skupno 57 letal. Od teh je bilo sestreljenih 54 v letalskih spopadnih podnevi, eno od protiletalskega topništva ponoči, a dve sta bili uničeni na tleh. 17 nemških letal so ni vrnili v svoja oporišča.

Berlin, 5. sept. br. (DNB) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je danes opoldne objavilo naslednje posebno vojno poročilo:

V noči na 5. september je flotila naših brzih čolnov ob vzhodni obali napadla britanski konvoj. Pet polno natovorenih sovražnih ladij s skupno 39000 tonami, med njimi ena 12.000 tonska petrolejska ladja, je bilo s torpedi potopljenih. Več drugih ladij je bilo močno poškodovanih. Konvoj je bil ves razpršen. Nekemu čolnu je uspelo s torpedom potopiti tudi neki angleški rušilec, ki je spremljal konvoj.

Napadi angleških letal v Nemčiji

London, 5. sept. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja v svojem nocošnjem komunikuju, da so preteklo noč angleški bombniki napadli med drugim tovarne stan-

tičnega goriva v Stettinu ob Baltiskem morju. Druge skupine angleških letal so bombardirale skrivne vojaške objekte v Harzu, Thürinskem gozdu in v Schwarzwaldu. Povzročeni je bilo mnogo požarov in eksplozij.

Druge letala so bombardirala elektrarne in letalske tovarne v Berlinu. Nadaljnji napadi so veljali bencinskim skladiščem v Magdeburgu, tovarnemu kolodvoru v Nimbргу pri Brenemu ter letališčem v zasedeni Franciji in Belgiji. V Cherbourgju so bila napadena bencinska skladišča.

Dve angleški letali se nista vrnili s teh poletov, eno pa se je razbilo pri pristaniku na povratku.

50 angleških mest napadenih

London, 5. septembra. s. (CBC). Preteklo noč so nemška letala napadla v Angliji približno 50 mest. Na neko mesto je bilo vržnih nad 100 bomb. V drugem mestu v južnovzhodni Angliji je v teku 10 minut padlo 50 bomb.

Civilne žrtve v Angliji

London, 5. septembra. s. (Reuter). Med govornim ministrskega predsednika Churchillja so bili objavljeni uradni podatki o žrtvah letalskih napadov v Angliji v teku avgusta. Ubitih je bilo v tem času skupno 627 voznikov, 335 žensk in 113 otrok. Hudo ranjenih je bilo 711 moških, 448 žensk in 102 otroka.

Ameriška vojaška misija pri kralju Juriju

London, 5. septembra. s. (Reuter). Kralj Jurij je danes dopoldne sprejel v avdienco člane posebne ameriške vojaške misije, admiralja Gorlaya ter generala Stronga in Amons. Člane vojaške misije je spremljal v avdienco ameriški veleposlanik Kennedy. Kralj je imel s člani misije dolg razgovor, ki je, kakor pravi uradno poročilo, veljal splošnemu vojaškemu potožaju.

Dva angleška rušilca potopljena

London, 5. sept. s. (Reuter) Admiraliteta javlja nocoj v posebnem komunikuju izgubo dveh angleških rušilcev. Komunique pravi, da sta bila rušilca »Ivanhoe« in »Eske« potopljena od sovražnih min ali torpedov.

Dalje pa ugotavlja admiraliteta, da so nedečne nemške trditve, češ da je bilo potopljenih zadnje dni 5 angleških rušilcev, Nemški komunikje omenja poleg rušilcev »Eske« in »Ivanhoe« kot potopljeni tudi rušilec »Express«. V resnici ni bil zadnje dni razen omenjenih dveh potopljen noben angleški rušilec. Rušilec »Express« je bil pač poškodovan, toda je bil varno prepeljan v luko.

Potopljena rušilca sta imela približno po 1370 ton. »Ivanhoe« je bil zgrajen pred tremi, »Eske« pa pred šestimi leti.

Parnik s 3.500 vojakov potopljen

Göteborg, 5. septembra. j. (AR). Kakor poroča angleška poročevalska agencija Exchange Telegraph, so švedski ribiči opazovali, kako je neka angleška podmornica v bližini Skagena napadla neko nemško ladjo za vojaške transporte in jo torpedirala. Na nemski ladji je nastala silovita eksplozija in se je ladja v kratkem času potopila. Ugotovilo se je, da je bila to nemška ladja »Marie« (12.000 ton) ter da je imela na krovu 3.500 nemških vojakov, ki so bili najbrž namenjeni na Norveško. V reševalni akciji so sedelovale nekatere danske ladje, ki so vsega skupaj rešile le kakih 300 vojakov. Mnogo vojakov se je rešilo s reševalnimi čolni, odnosno s plavanjem na zapadno švedsko obalo pri Lysekilu. Natatno število človeških žrtev še ni znano, toda bati se je, da bo izredno veliko.

TRGOVSKI UČNI ZAVOD V LJUBLJANI,

KONGRESNI TRG 2 — TELEFON 29-86

Vpisovanje v ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ

se vrši dnevno od 8.—12. in od 15.—18.30 ure. Tečaj si je zavoljo svoje solidnosti in odličnih učnih uspehov pridobil izvrsten sloves.

Domače vesti

Za roštni dan Njegovega Veličanstva kralja Petra II. je g. ban dravske banovine dr. Natlačen obdaril s primernimi zneski nižje uslužbene kraljevske banke uprave v Ljubljani, ki imajo šoloobvezne otroke.

Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 16/II, prireja za svoje učence posebno Dvoletno trgovsko šolo ter razne druge tečaje.

Razpis zdravniške službe. Banska uprava razpisuje službo zdravnika zdravstvene občine Fara pri Kostelu (okraj kočevski) v lastnosti banovinskega uradniškega pripravnika za VIII. položajno skupino.

Ušesne pilme zaupajte najmodernejšemu Foto-laboratoriju DROGERIJE KANC Ljubljana Maribor

Sprememba delovnega časa pošt, telegrafov in telefonov. Po novem pravilniku o delovnem času pošt, telegrafov in telefonov, ki je dne 26. avgusta stopil v veljavo.

Konjske dirke na Ovcem pri Ljutomeru. Jesenske konjske dirke se bodo vršile v nedeljo 8. septembra ob pol 15. uri na ovcemskem dirkališču.

Christofov učni zavod, Ljubljana, Dobrombranska cesta 15 (telefon 43-82). Ravnateljstvo razglasa: Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši vsak dan dopoldne in popoldne (tudi v nedeljo).

Za praktične poklice se usposobite v Robidovem enoletnem trgovskem tečaju s pravico javnosti, Ljubljana, Trnovska ul. 15. Tu dobite že v enem šolskem letu strokovno in splošno gospodarsko izobrazbo, ki je potrebna za kvalificirano delo v pisarnah ali za vodstvo lastnih podjetij in trgovin.

Lep primer maternelske ljubezni pri živih. O priliki požara v hlevu nekega posevnika v Bilinskem pri Sisku so bili ljudje priče zanimivega in pomebnega prizora. V goščem hlevu je ležala svinja s šestimi mladiči.

Kadar več, voziš in zarijaš - misli na Gosuplje! * 2.500 delavcev brez posla. Gozdarsko industrijsko podjetje Šipad je v torek ustavilo obratovanje na svojih žagah v Drvarju, Zavidoviču in Cajnici.

Velika akcija za pobiranje nepismenosti. V ministruvstvu prosvete je bila te dni tridnevna konferenca za pobiranje nepismenosti. Na konferenci je bilo sklenjeno, da v dveh letih ne sme biti v Jugoslaviji nobenega človeka več, ki ne bi znal pisati in čitati.

Preproge Zavese Tapetno blago LINOLEJ MANUFAKTURA F. KS. SOUVAN LJUBLJANA MESTNI TRG 24

Grobnice in pomenske kamnoseka stavbna dela izvršuje po nizkih cenah kamnoseki kiparsko podjetje Franjo Kunovar pokopališče Sv. Kriz - Ljubljana - Tel. 49-09

100-dinarske bankovce z napisom »Narodna banka Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« z datumom izdaje od 30. novembra 1920, nekateri odklanjajo, ker se v zadnjem času razširjajo vesti, da so ti bankovci zastareli in vzeti iz prometa.

FOTOAMATERJI! Filmi za vse prilike in veliki zalogi v edini spec. fotografski javni

JANKO POČAČNIK Ljubljana - Tyrševa c. 20.

Udeležence drugega zborovanja slovenskih zgodovinarjev opozarjamo, da bo čakal v soboto, 7. septembra, pri vlakih ob pol dovitih na postaji Sv. Lovrencia na Dravskem polju voz, ki bo peljal priljago udeležencem na Ptujsko goro.

Dr. Hubad Ivan zobozdravnik v Škofji Loki zopet redno ordinira

Vodovodni instalaterji kupijo ves vodnoinstalacijski material najceneje pri P. Majdič »Merkur« v Kranju. — Razstavlja pred paviljonom »E« na velodromu. (—)

Svilen in klot halje za šolo nudi v vseh velikostih in največji izbiri tvrdka Goričar, Ljubljana, sv. Petra cesta.

1/2 vagona 5.000 kg moke vagon 10.000 kg premoga 2000 kg krompirja 200 kg riža sod olja, sod masti 5 klafter drv zabojev sladkornja več moških in damskih koles ter več sto visoko vrednih daril 2 motorni kolesi GASILSKA TOMBOLA V KRANJU 6. oktobra

nega društva. Država bo zagotovila velike kredite za uspeh te akcije. Po vaseh, kjer se bo izkazala potreba, bodo osnovani zimski tečaji za kmečke mladeniče.

Iz Ljubljane u— G. ban dravske banovine bo sretnel danes v banski palači do odkritja spomenika blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. okrog 1/4 12 poklonitve in čestitke zastopnikov oblastev, uradov in ustanov ter korporacij društven in zasebnikov o priliki rojstnega dne Njegovega Veličanstva kralja Petra II.

Enoletni trgovski tečaj v Novem mestu s pravico javnosti vpisuje dnevno. Šolnina din 180. — Začetek pouka 9. septembra.

u— Kraljevska banska uprava razglasa, da bo v pravoslavni cerkvi svečana služba božja danes ob pol 11. in ne ob pol 9., kakor je bilo prvotno objavljeno. u— Senjakovska knjižnica na Kongresnem trgu 7 je izposodila meseca avgusta 4571 strankam 15.224 knjig.

Dr. MUSTER JOSIP zobozdravnik, SUBIČEVA UL. 3 redno ordinira. — Tel. 29-92.

ZOBOZDRAVNIK specialista za ustne in zobne bolezni dr. KARTIN MARIBOR — Jurčičeva 4 (telefon 2959) ZOPET REDNO ORDINIRA. OČESNI SPECIALIST dr. R. Bassin Gledališka ulica 4 zopet redno ordinira

Dr. Zdenka Tomišček ne ordinira do 22. septembra

u— Opozarjamo na razpis abonmaja za letošnje gledališko sezono. Abonenti uživajo izredne ugodnosti; velik popust na dnevne cene, plačevanje v 10 mesečnih obrokih, zagotovljen jim je obisk 38 predstav in izometo se navajati pri večerni blažini. Repertoar za letošnje sezono je v Drami kakor v Operi izredno zanimiv ter vsebuje visoko vredna umetniška dela resnega in zabavnega značaja.

Čudovita je jesen ob Boh. jezeru! Pridite! HOTEL BELLEVUE s svojo izvrstno kuhinjo, ceneniimi sobami in nizkimi posezijskimi cenami vabi še posebej.

u— Glas Starišev. Obvestilo v Vašem cenjenem listu, da ni umestno od strani učiteljstva izjavljati pritisk na učence, kje naj kupujejo svoje šolske potrebščine, je bilo res potrebno in hvalevredno.

u— Češki film »Torpedo 43« je napravljen še v času pred protektoratom. Čehi, ki so ustvarili te toliko velikih filmov, so hoteli v tem delu prikazati borbo špionage v vojaških krogih, torej za sedanjo čoboj najsodobnejšo temo. Izmajljivost špijonov, njihova okrutnost in brezobzirnost pri odstranjevanju zaprek, ki so jim na poti do uspeha, se vrstijo z bliskovito naglico

v omi realni obliki, ki jo taka akcija dejansko zahteva. Film zasluži, da si ga ogleda vsakdo in bo brezdvomno imel isti uspeh kakor vsi ostali češki filmi, ki so na programu v kinu Unionu. (—)

u— Sokolsko društvo, št. Vid, nad Ljubljano bo priredilo v nedeljo 8. septembra ob pol 20. na svojem telovadbišču večerno telovadno akademijo, ob svitu reflektorjev, v proslavo kraljevega rojstnega dne. Kot zaključek akademije bo prikazana scena pod geslom: Zrve in borbe utirajo pot enakosti, bratstvu, svobodi. Akademija bo nudila vsakemu udeležencu prijeten užitek, zato naj noben somišljenik sokolstva ne izostane. Zdravo!

u— Na razstavo profletiške snide, ki jo je večeraj obiskal tudi g. podpolkovnik Hameršak iz Beograda kot posebni odposlanec ministarstva vojske in mornarice ter se o njej pohvalno izrazil, opozarjamo ne le vse obiskovalce velesejma, temveč tudi vse neštevilne, ki bodo danes dopoldne prisostvovali odkritju kraljevega spomenika, naj vsakakor izkoristijo ugodno priliko in si jo ogledajo v velesejmskem paviljonu »Jc. Zlasti pa tudi šolsko mladino in dijaštvo pa še posebej opozarjamo tudi na film o pasivni obrambi ob letalskih napadih, ki ga je izdelal vojni geografski inštitut v Beogradu. Film vrta vsak večer ob 20. dalje nepretrgoma po večkrat zapovrstjo na prostem pred paviljonom K. Ogled filma in razstave je brezplačen.

ce ter se o njej pohvalno izrazil, opozarjamo ne le vse obiskovalce velesejma, temveč tudi vse neštevilne, ki bodo danes dopoldne prisostvovali odkritju kraljevega spomenika, naj vsakakor izkoristijo ugodno priliko in si jo ogledajo v velesejmskem paviljonu »Jc. Zlasti pa tudi šolsko mladino in dijaštvo pa še posebej opozarjamo tudi na film o pasivni obrambi ob letalskih napadih, ki ga je izdelal vojni geografski inštitut v Beogradu. Film vrta vsak večer ob 20. dalje nepretrgoma po večkrat zapovrstjo na prostem pred paviljonom K. Ogled filma in razstave je brezplačen.

Predno odidete na Vaš letni oddih, izlet ali gorsko turo se ogasite pri Foto Touristu Lojze Šmucu Aleksandrova cesta 8 - Ljubljana - kjer dobite podrobna navodila, kateri filmi so najboljše, da prinesete res ostre slike domov. Konkurenčno ceno imamo zložljivemu Balda Foto aparatu z optiko 1.63 z lepo usnjeno torbico in 2 filma za Din 350. Naše fotomaterske izdelave, posebno pe povečane slike so poznane ne samo v Sloveniji, temveč tudi Jugoslaviji po prvovrstni in hitri postrežbi.

Na posebno željo že v treh urah razvijemo film in napravimo slike. Fotoamaterjem izven Ljubljane pa poštnoobratno. Se najhitreje priporočilo: Foto Tourist — Lojze Šmuc LJUBLJANA — Aleksandrova cesta št. 8.

u— Senjakovska - trnovska podružnica Društva sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je izročila družbi din 417, nabranih na proslavi 50letnice rojstva g. Maksa Dachsa. Istrena hvala!

u— Ugledna tvrdka J. C. Mayer v Ljubljani je z ozirom na naraščajočo draginjo podelila svojim uslužbencem večji znesek za nabavo življenjskih potrebščin. Uslužbenec se tvrdki za uvidevnost najlepše zahvaljujejo! (—)

Ruska balalajka in nastop artistov Cenjeno občinstvo vabi „VOLGA“ na velesejmu

u— Soči Ljubljana—Vlč obvešča svoje članstvo, naraščaj in deco, da se je s 1. septembrom pričela redna telovadba. Telovadni urnik ostane isti kakor lansko leto. Vse brate in sestre, ki dolejš še ne obiskujejo redne telovadbe, pozivamo k redni udeležbi, da se dostojno pripravimo na jubilejne nastope v prihodnjem letu. Zdravo!

u— Telovadni tečaji T. K. D. Atone se prične v torek 17. septembra. Vršili se bodo vsak torek in četrtek ob pol 19. do pol 20., v telovadnici m. ž. r. gimnazije na Bietweisovi cesti. Vpisovanje pri prvi telov. uri. Obenem se sprejemajo prijave za otroško telovadbo, s katero bi pričeli v oktobru. (—)

u— Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Ljubljani bo imelo svoj 9. redni letni občni zbor v nedeljo 8. t. m. ob 9. dopoldne v restavraciji pri šestici. Udeležba članstva obvezna. (—)

u— Kup nesreč. Včeraj so v bolnišnico pripeljali 32letnega Jožeta Kupljenika, delavca iz Daljne vasi pri Rudniku. Zapisan je bil pri trgovcu Stupici v Ljubljani, pa je padel z napačca 7 m globoko ter si nalomil hrbtnico in zlomil desno roko. Marjanu Srakarju, 19letnemu delavcu od Device Marije v Polju, je v večki papirnici padla traverza na levo roko in mu zmečkala dva prsta. Iz Kamnika so pripeljali 39letnega tesarskega pomočnika Ivana Pirca, ki je delal na strehi, pa je padel v globokino, si nalomil hrbtnico, si zlomil levo nogo in dobil precej hude poškodbe po glavi.

u— Strokovnjak za vožnjo z avtom zastoj. V torek zvečer je lastnik nekega avtomobila postal žrtev predrzne, cinične potegavščine. Ko je s svojim vozom stal pred glavni kolodvorom, je pristopil mlad, lepo oblečen gospod z aktivno pod pazduho in povprašal, koliko bi veljala vožnja do Kovorja pri Trziču. Dejal je, da je zamudil vlak, obenem se je začel vneto pogajati za tarifo. Lastnik voza mu je skušal ustreči in mu je ponudil najnižjo ceno, toliko da bi bil kril stroške za bencin in za dejansko izgubo časa. Mladč neznanec pa mu je za lastne pobude pomudil še večerjo, ko prideta na cilj. Avto je odbrzel proti Gorenjski, a mimogrede je neznan potnik dal ustavititi še v Kranju pred nekim lokalom z muziko in pevačicami, kjer se je malo pomudil. Ko sta vozila dalje, se je lastnik avtomobila lahko prepričal, da se potnik v okolici zelo dobro razpozna, saj ga je nekakrat opozoril na nekatere bližnjice, ki so jima doobra skrajšale pot. V Kovorju je dal mož ustavititi pred neko hišo, pustil aktivko v vozu in potrkal na okno, kakor da je doma. Nato je stopil okrog hiše, preskočil ograjo in izginil v gozd. Ko so se večna vrata odprla, je neka ženska lastniku voza razložila, da pri njih kakšen podoben gospod v resnici ni doma. V aktivki, ki je bila obležala v avtomobilu, se je nahajala samo prazna vreča, sicer pa ni bilo po identiteti sleparja nobene sledi. Lastnik avtomobila trpi s potrošnjo bencina in izgubo časa okrog 700 din škole.

Christofov učni zavod, Ljubljana DOMOBRANSKA C. 15. (telefon 43-82) ENOLETNI trgovski tečaj Vpisovanje se vrši vsak dan dopoldne in popoldne med običajnimi uradnimi urami (tudi v nedeljo). Podrobne informacije daje ravnateljstvo osebno ali pismeno. — Na razpolago novi ilustrirani prospekti. Največje in najmodernejše trgovsko učilišče te vrste.

u— Nekaj nesreč. Na kirurški oddelk splošne bolnišnice so pripeljali 13letnega Frančka Strežka iz Šmarja, ki ga je doma na paši podir pobesnel vol ter ga dobesedno nabodel. Fantove poškodbe so občutne, zlasti je poškodovan na levi rami. Cevlarski vajence Stane Klap se je tako nesrečno zaletel s kolesom v zidano ograjo, da se je pošteno potkolil po vsem telesu, zlasti po trebuhu. — V Trstenjakovo ulico so bili poklicani reševalci, kjer je 35letnemu delavcu Alojziju Muhi padla na nogo težka železna mreža ter mu močno razmesarila stopalo in prste. u— Žepne tatvine so se posebno močno razpasle v zadnjih dneh, ko je zaradi dotok tujcev zelo narasel. Najbolj pridno se udeležujejo žeparji na velesejmu, saj se jim nudi med gnečo ugodna prilika. Tako je na velesejmskem prostoru nekdo Emilu Moretu izmaknil iz tolovnika zlato možno žepno uro z zlato veržico. Ura je dvokrožno in je vredna z veržico vred 5.000 din. — Julki Fojkarjevi je bila na velesejmu ukradena iz torbice denarnica iz rdečega usnja z manjšo vsoto denarja. — Tudi v tramvaju ali na kolodvoru je treba velike pozornosti, da človek ne postane žrtve spretnih žeparskih rok. Andreju Drnovšku je bila v tramvajemkemu vozu iz žepa tolovnika ukradena velika, takozv. železničarska nikeljasta ura z veržico iz doubleja, vredna preko 400 din. Za časa svečanosti odkritja kraljevega spomenika se bodo zgrnile v Ljubljano množice od bližine in daleč. Na mestu je še posebej opozoriti javnost, da v gneči pazi na svojo lastnino in vsak polzkus žeparskih tatvin takoj javi najbližjemu varnostnemu organu.

INSERIRAJTE V „JUTRU“! F. T. Karmah v Ljubljani Eksperimentalni psiholog F. T. Karmah je postal v kratkem času znan široko sveta. Analize tega sposobnega Slovenca so žele največjih mestih našega kontinenta odkritja priznanja. Karmah je pred kratkim izdal tudi knjigo »Naš život i okolne tajne, katera našo seznanja s tako malo raziskanimi in skrivnimi problemi človeškega življenja. F. T. Karmah se bo zadrževal na časa Velesejm v Ljubljani v bojni sobici, kjer bo sprejel vsakogar, in jim izdeloval analize rokopiis in roke. Ostane samo do 10. septembra v Ljubljani.

Gospodarstvo

Pred reorganizacijou Jugoslovenskega jekla

Podpredsednik državnega železarskega podjetja »Jugoslovensko jeklo« Hamid Kurbegović je dal novinarjem izjavo o reorganizaciji jugoslovenskega jekla. Med drugim je dejal, da je temelj težke industrije rudno bogastvo Bosne. Vprašanje reorganizacije podjetja se je pojavilo v zvezi z njegovim dosedanjim poslovanjem in je našlo tudi odmev v vladi, ki se s tem vprašanjem že bavi. Kakršna bo ta reorganizacija, v vsakem primeru je stališče predstavnikov Bosne in Hercegovine, da mora biti reorganizacija izvedena na komercialni osnovi. Ker ima podjetje velik vpliv na gospodarstvo Bosne in Hercegovine, je razumljiva želja gospodarskih krogov, da bi imela Bosna popoln vpliv na poslovanje tega podjetja.

»Hrvatski dnevnik« k temu naglaša, da je potrebna komercializacija tega podjetja na mnogo širši temelji. Mnenja je, da je treba »Jugoslovensko jeklo« vrniti v okvir glavne direkcije rudarskih podjetij v Sarajevu in vso direkcijo komercializirati. Pri ustanovitvi »Jugoslovenskega jekla« so bili iz rudarskih podjetij iztrgani posamezni deli, ki niso sposobni za življenje, kakor kaže izkušnja. S principom komercializacije se ne da dovesti v sklad politika, ki se v tem podjetju vodi. Če se podjetje komercializira, mora biti kriterij za imenovanje vodilnih uradnikov le strokovna sposobnost. List poudarja, da so vsi trije ravnatelji Srbi, čeprav je tudi med Hrvati dovolj rudarskih strokovnjakov.

Po mnenju »Hrvatskega dnevnika« ne more biti namen komercializacije, da se uradniki tega podjetja izkazujejo iz zakonov o uradnikih in se jim določijo honorarne plače in drugi prejemki. Če je ta ali oni uradnik neobhodno potreben in odlični strokovnjak, se ta izjema lahko upraviči. Ni pa upravičeno velike plače določiti uradnikom, ki so s svojim dosedanjim delom dokazali, da niso sposobni za vodstvo takega podjetja, zlasti če se istosčasno zaposlavljajo zelo sposobni strokovnjaki v državni službi zaradi svoje nacionalne in politične pripadnosti.

Tudi beogradska »Politika« odgovarja na izjavo podpredsednika Kurbegovića ter poudarja, da »Jugoslovensko jeklo« ni regionalna ustanova ozkega gospodarskega značaja. To je podjetje, s pomočjo državnega značaja, zato se neupravičeno nazirajo, ki se pojavljajo v naši javnosti od časa do časa in izvirajo iz regionalnih interesov.

ali iz osebnih ambicij. Vprašanje »Jugoslovenskega jekla« je vprašanje vse države, njene moči in državne obrambe. Nazori kakršne ima g. Kurbegović morajo le utrditi državno upravo v odločitvi, da počiše takojšnje rešitve celoga problema. To je tem bolj nujno, ker nam je železo danes zelo potrebno. Vprašanje Jugoslovenskega jekla je tehnično vprašanje, to je vprašanje organizacije poslovanja in vprašanje sposobnih in poštenih ljudi. Ne pa ozkih regionalnih problemov, ki so v nasprotju z gospodarskimi in državno obrambnimi cilji.

S stališčem »Politike« se »Hrvatski dnevnik« docela ne strinja. Češ, da »Jugoslovenskega jekla« ni mogoče izločiti iz gospodarske povezanosti kraja, kjer je postavljeno. List še poudarja, da je najbolji žalostno, da ima podjetje ravno v dobi konjunktura za železo deficite in da je prišlo v položaj brez izhoda. Strinja se s »Politiko« le v tem, da je vprašanje Jugoslovenskega jekla tehnično vprašanje, to je vprašanje organizacije dela in postavitve sposobnih ljudi.

Državna podjetja ustavljajo obratovanje

Iz Banje Luke poročajo, da je s 1. septembrom ustavljeno obratovanje v državnih tvornicah celuloze v Drvarju, in sicer zaradi slabega izvosa celuloze v inozemstvo. Istočasno je bilo ustavljeno obratovanje tudi v obratih državnega gozdnega podjetja Šipada. Šipad, ki je največje lesnoindustrijsko podjetje je ustavil obratovanje v žagah v Drvarju, v Zavidoviću in Čajniku. Zaradi tega je izgubilo delo okrog 2500 delavcev.

V zvezi z ustavitvijo obratovanja pri Šipadu je podpredsednik upravnega odbora Šipada dr. Niko Ljubistić izjavil, da je moral Šipad ustaviti delo, ker je izključno navezan na izvoz. Prej je Šipad izvažal les v Afriko, zlasti v Tunis, in v Južno Ameriko ter v druge prekomorske države. Že lani po izbruhu vojne so nastopile težkoče zaradi podražitve pomorskega prevoza in zavarovanja. Oskar je vstopila Italija v vojno, pa je onemogočen vsak nadaljnji prevoz skozi Sredozemsko morje in izvoz v prekomorske države. Zaradi ustavitve tega izvosa je moral Šipad ustaviti obratovanje. Uprava Šipada se bo potrudila najti možnost za ponovno obratovanje v svojih podjetjih.

Nova naredba o preureditvi motorjev za pogon z domačimi gorivi

Finančni minister je izdal na osnovi čl. 1. uredbе o omejitvi prodaje tekočega goriva in prometa z motornimi vozili od 10. novembra lanskega leta spremembe in dopolnitve naredbe št. 3 o omejitvi prodaje tekočega goriva. Čl. 41. naredbe št. 3, ki se tiče pretvoritve motorjev na pogon z domačimi gorivi, se spremenil in se odslej glasi:

Lastniki podjetij z motornim pogonom na tekoče gorivo so dolžni v smislu 2. odstavka št. 26. uredbе o tekočem gorivu svoje naprave predati na pogon z domačimi gorivi, ali pa si morajo urediti drug način pogona, ki bo zajemal nemoteno obratovanje v primeru, da pride do pomanjkanja tekočega goriva. Ta predelava motorjev odneso usposabljanje za drugačen pogon se mora izvršiti najkasneje do 1. oktobra 1940.

Glavna kolektura drž. razr. loterije

»VRELEC SREČE« ALOJZIJ PLANINSEK,

LJUBLJANA, BEETHOVNOVA 14.
javlja izid zbranka za dne 5. septembra, V. razreda 40. kola:

DIN 100.000.	— št. 21093
DIN 80.000.	— št. 3556
DIN 60.000.	— št. 71425
DIN 50.000.	— št. 26146
DIN 40.000.	— št. 44615
DIN 30.000.	— št. 81938
DIN 20.000.	— št. 3971 50584 86297
DIN 16.000.	— št. 28261
DIN 12.000.	— št. 7304 84392

PO DIN 10.000.—
14656 18501 53644 68715 80275 81773 90374
PO DIN 8.000.—
14355 18447 24256 57683 58109 59844 89678 95291 97796

PO DIN 6.000.—
1551 12341 12820 15977 19763 22952 31241 53077 53798 58022 60588 62997 65537 65562 69399 74292 74720 94668

PO DIN 5.000.—
27131 33089 35340 41385 53440 64350 62117 65739 69699 70711 72679 76135 96917

PO DIN 4.000.—
2069 6975 7715 10149 12079 13137 16720 17991 24845 25510 31899 37116 37257 44056 46871 47934 52384 61883 76787 76970 85964 87999 89024 96855 97976

Nadalje je otc izzrebanih še veliko številno dobikov po din 1.000.—
Ker so bili dobiki javljeni telefonično eventualna pomota ni izključena.
Prihodnje zbranje bo v soboto 7. t. m.
Vsi oni, ki so zadel v kolekturi »Vrelec sreče« naj svoje take predložijo v izplačilo.

Nadalje je otc izzrebanih še veliko številno dobikov po din 1.000.—
Ker so bili dobiki javljeni telefonično eventualna pomota ni izključena.
Prihodnje zbranje bo v soboto 7. t. m.
Vsi oni, ki so zadel v kolekturi »Vrelec sreče« naj svoje take predložijo v izplačilo.

Od gornje obveznosti so izvzeti: a) lastni motorjev, ki se uporabljajo v električnih in industrijskih podjetjih izključno kot rezervno pogonsko sredstvo za primer defektov na rednih pogonskih napravah; b) lastni motorjev, ki se uporabljajo za pogon motornih vozil; c) lastni motorjev, katerih gonilna moč se uporablja za pogon specialnih črpalk in drugih naprav v podjetjih, če morajo te črpalke odnosno naprave imeti po svojem namenu posebno pogonsko silo, pa niso v pogonu dalj kakor 10 ur na teden.

Od obveznosti glede predelave motorjev odnosno usposabljanja za drugačen pogon so do nadaljnjie naredbe trgovskega in finančnega ministra izvzeti: a) lastni motorjev do zaključno 20 konjskih sil, ki se uporabljajo za pogon strojev v krajih, kjer ni industrijske električne energije; b) lastni motorjev za pogon strojev, ki se morejo po naravi posla premeščati; c) lastni obstoječih dvotaktnih motorjev do zaključno 50 konjskih sil.

Gornja sprememba naredbe je objavljena v »Štuzbenih novinah« od 4. septembra in je s tem dnem stopila v veljavo.

Luksemburg je vključen v nemško carinsko območje

Kneževina Luksemburg je bila od leta 1842, do leta 1919, v carinski zvezi z Nemčijo. Po končani svetovni vojni je izstopila iz te carinske zveze in se sklenila z Belgijo pogodbo o carinski uniji, in sicer za dobo 50 let. Ta carinska unija je praktično stopila v veljavo leta 1920. Kakor poročajo iz Berlina je sedaj belgijsko-luksemburška carinska unija razveljavljena in je Luksemburg znova vključen v nemško carinsko območje. Zaenkrat je določen nekak prehodni stad., in sicer tako, da bo belgijsko blago še nekaj časa prihajalo v Luksemburg brez carine.

Luksemburg je v znatni meri navezan na izvoz zlasti glede izdelkov težke železarske industrije, kajti 90% železarske produkcije mora Luksemburg izvažati na tuja trgovišča. Kapaciteta luksemburške železarske industrije znaša na leto skoro 3 milijone ton surovega jekla. Dejanska produkcija surovega jekla pa je znašala leta 1938. 1.44 milijona ton, lani pa 1.76 milijona ton, medtem ko je znašala produkcija surovega železa 1.84 milijona ton (leta 1938 1.55 milijona ton).

Stanje Narodne banke

Najnovjši izkaz Narodne banke od 31. avgusta zaznamuje zaradi ultima povečanja obtoka bankovcev za 293,3 na 12.241,1 milijon din. S tem je obtok bankovcev dosegel odnosno za malenkost prekoračil stanje, ki je bilo zabeleženo ob koncu junija. Obveznosti na pokaz so se vzporedno zmanjšale za 300,9 milijona din. Predvsem so nazadovale privatni žirovni računi za 266,9 na 1290,0 milijona din.

Zlata podlaga je ponovno narasla za 11,3 na 2330,4 milijona stabilizacijskih din v stvarni vrednosti 3728,7 milijona din. Devize, ki se ne vštejejo v podlago pa so narasle za 24,4 na 556,0 milijona din.

Menična in lombardna posojila so ponovno nazadovala za 34,1 na 1650,8 milijona din, medtem ko se je eskont bonov za Narodno obrambo povečal za 33,0 na 4598 milijonov din.

Glede na stvarno vrednost zlate podlage, je znašala 31. avgusta zlato kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 25,55%.

Gospodarske vesti

— Pogajanja za dobavo bombažne preje iz Italije. Poročali smo že o novih pogajanjih za določitve cene, do kateri naj nam italijanske predelnice dobavljajo bombažno prejo v okviru kontingentov, določenim s trgovskim sporazumom. Naša de-

ležacija je že odptovala in jo vodi g. Vlada Ilčić. Člani delegacije pa so naslednji predstavniki tekstilne industrije g. Horovitz (iz Kranja), dr. Golja, Ivančič, Tobolški in Sirc (iz Kranja). V imenu direkcije za zunanjo trgovino bo pogajanjem prisotvoval načelnik uvoznega oddelka te direktve dr. Kristič.

— Pomanjkanje kilinskih mark. V zadnjem času se opaža na borzi pomanjkanje kilinskih mark za naša blagovna plačila v Nemčiji. Kakor poročajo iz Beograda, bo v nekaj dneh na razpolago več kilinskih mark, ker je dosežen sporazum med našimi in nemškimi ustanovami, da se del naših kilinskih terjatev po kompenzacijskem računu »C« prenese na račun »B«. Verjetno je, da bo že ob koncu tedna na razpolago dovolj kilinskih mark za potrebe naših uvoznikov nemškega blaga.

— Jugoslovensko-bolgarska gospodarska konferenca. Po informacijah Jugoslovenskega kurirja bo za prihodnji mesec v Beograd sklicana jugoslovensko-bolgarska konferenca, na kateri bodo proučili možnosti intenzivnejše izmenjave dobrin med obema državama in možnosti gospodarskega sodelovanja. Konferenca bo imela privatni značaj.

— Podražitev piva. Iz Beograda poročajo, da je urad za kontrolo cen odobrili povečanje cene piva za 1 din pri litru, tako da se pivo v sodčkih prodaja po 730, črno pivo pa po 770 din za hl.

— Maksimalna cena krompirja v Zagrebu. V Zagrebu so določene maksimalne cene za krompir v prodaji na drobno, in sicer za slavonski krompir na 1,50 din, za štajerski pa na 2 din za kg.

— Cena za slanino in mast v Zagrebu. Oblastno nadzorništvu za cene v Zagrebu je določilo nove cene za svinjsko meso, slanino in mast. Maksimalna cena za slanino je določena na 21 din, za mast pa na 24 din za kg.

— Papirozne vreče za kristalni sladkor. Finančni minister je odobrili, da se za kristalni sladkor lahko uporabljajo papirnate vreče sistema »Bates«, ki so izdelane iz trojnega natronovega papirja in tehtajo 40 kg. Polnitve se morajo tako, da tehtajo bruto 50 kg. Vreča je v gornjem delu opremljena s bombažnim ali platnenim vplejenim trakom, kjer je polna vreča zašije in plombira. Take vreče se smejo samo enkrat uporabiti.

— Prisilni odkup pšenice in pšenične moke. V »Sluzbenem listu« od 4. t. m. je objavljen odkup bana o prisilnem odkupu pšenice in pšenične moke v dravski banovini. Na osnovi čl. 2. uredbе o ukrepih za preskrbo prebivalstva in voiske s kruhom z dne 24. avgusta t. l. je ban dravske banovine odločil, da se preskrbovanje prebivalstva v vseh srezih dravske banovine in na območju mestnih pozlavarstev v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuju v smislu navedene določbe poveri Gospodarski zvezi r. z. z. o. z. v Ljubljani. Na neno zahtevo in na njen račun se v dravski banovini vrši prisilni odkup pšenice in pšenične moke po določbah navedene uredbе za poslovanje Gospodarske zveze bo v tej zvezi izdala banska uprava posebne odredbe.

— Omiljenje prepovedi zaradi silnavke in parkljeve. Ker je silnavka in parkljeva k banovini Hrvatski in v dunavski, drinski in vrbaski banovini že prenehalo in ni več nevarnosti, da bi se v prometu z živimi parkljarji vnašala ta kužna bolezen iz navedenih banovin v dravsko banovino, je ban dravske banovine ukinil naredbo proti širjenju te kužne bolezni od 30. julija 1938, po kateri je bil prepovedan vsak promet z živimi parkljarji iz banovine Hrvatske, dunavske, drinske in vrbaski banovine. Obenem je spremenil naredbo od 9. julija 1938. in velja v bodoče naslednji predpis: Prepovedano je v trgovskem prometu goniti po javnih cestah in poteh in se tudi ne smejo prevažati na vozilih z govejo vprego. Obenem je prepovedano vsako trgovanje s temi živalimi, ki se gonijo od hiše do hiše. Hlevi trgovcev z živino in mesarjev morajo biti po veterinarsko redarskih predpisih primerno urejeni in oblastveno odobreni. Hlevi za trgovsko živino morajo biti ločeni od hlevov za drugo domačo živino. Hlevi morajo biti razkuženi po vsakokratni odpradi, najmanj pa vsak mesec enkrat, kar nadzoruje občinsko oblastvo. Trgovci z živino morajo voditi seznam trgovske živine z navedbo prodajalca, kupca, občine in živinskega potnega lista. Ta seznam mora biti na razpolago oblastvenim organom. Prevoz konj, goved, ovc, koz in svinj po železnici se mora napolniti do one postaje, ki je najbližja namembnemu kraju, prevoz klavnih živali pa samo v kraje, kjer je oblastveno odobrena klavnica. Prekrški gornjih odredb se bod kaznovali v denarju do 900 din ali z zaporo do 30 dni.

— Cena dehidriranemu špiritu za mešanje z benocinom. V drugi polovici aprila je finančni minister povisil prodajno ceno dehidriranemu špiritu za mešanje z benocinom na 9 din za kg franko tvornica, odnosno dehidrirna postaja skupaj s prometnim davkom, toda z omejitvijo, da velja ta cena le od 15. aprila do 31. avgusta. 1. septembra pa naj bi zopet veljala prejšnja prodajna cena, ki je bila določena 6. oktobra lanskega leta v višini 7,50 din. Razlika v višini 1,50 din se je porabila izključno v korist kmetijskih tvornic špirita za povečanje njihove preference. Z odlokom od 31. avgusta je sedaj finančni minister predpisal, da se od 1. septembra do nadaljnje določi uradna prodajna cena dehidriranemu špiritu za mešanje z benocinom na 9 din, tri čemer sre, kakor doslej, 1,50 din v korist kmetijskih tvornic špirita za povečanje njihove preference.

— Pred nadaljnjim razširjenjem prepovedi izdelovanja blaga iz gumija. V petek je bila v trgovskem ministruvju konferenca s predstavniki industrije gumijastih izdelkov. Na tej konferenci so bile ugotovljene zaloge in potrebe za prihodnjih šest mesecev. Konferenca je proučila vprašanje uporabe odpadkov in starih predmetov iz gumija. Stari gumi se da dobro regenerirati, zlasti če se pomeša v določenem odstotku z novim gumijem. V naši državi smo v zadnjem času nabrali okrog 150 vagonov starega gumija in obstoja možnost, da to blago deloma izvozimo v kompenzacijo za ustrežajočo količino novega gumija. Konferenca je posvetila posebno pozornost pomanjkanju gum za tovarne avtomobile in avtomobole. Tvornice opank iz gumija so stavile predlog, da bi se dovolilo izdelovanje takih opank iz starega gumija z dodatkom 10% novega gumija. Zaradi velike potrebe državnih podjetij in pomanjkanja sirovine pa ni verjetno, da bi prišlo do

omiljenje prepovedi izdelovanja opank iz gumija. Verjetno je, da bo prepoved izdelovanja določenih predmetov iz gumija se razširjena. Konferenca se je najobširnejše bavila z vprašanjem uvoza gumija iz inozemstva. O tem vprašanju se vodijo pogajanja z Anglijo in Rusijo.

— Ljubljanski veleesejem se spremeni v družbo z o. z. Za 18. septembra je sklican redni občni zbor Ljubljanskega veleesejma, rez. zadruge z o. z., na katerem bodo združniki sklepali o pretvoritvi zadruge v družbo z o. z. po § 118. novega zakona o gospodarskih združenjih. Po novem združnem zakonu ni več mogoče obstoj zadruge z delokrogom, kakršnega ima Ljubljanski veleesejem, predvsem zaradi prispevov o poslovanju z nečlani, Ljubljanski veleesejem pa bo imel tudi kot družba z o. z. obtekoristen značaj.

— Gradbena dela. Banska uprava je razpisala gradnjo železobetonsega mostu čez Mestniščko in rekonstrukcijo baovinske ceste I/31 v Sodni vasi pri Podčetrniku (proračun 593.000 din), nadalje licitacijo za rekulacijo Savinje nad Celjem od km 23.500 do km 24.180 v druem delu V. etape (proračun 2.025.000 din) in drugo licitacijo za sradnjo objektov v km 5.226, 5.567 in 8.476 pri rekonstrukciji drž. ceste Ježica — Domžale (proračun 717.000 din).

Borze
5. septembra.
Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški kilinski čeki neizpremenjeno 14,70—14,90. Grški boni so bili danes zelo čvrsti; v Zagrebu je bilo povpraševanje po 58, v Beogradu pa je bil zabeležen promet po 59. Bolgarski kilinski čeki so se danes v Beogradu trgovali po 92. Tečajji na svobodnem trgu se nadalje ravna jo tečaju 55 din za dolar.
Na zagrebškem efektivnem tržišču je bilo za vojno škodo pri čvrsti tendenci povpraševanje po 445 (v Beogradu je bil pro-

Zanimivosti z veleesejma

V pričakovanju današnjega slavnostnega dne je bil večerajšnji obisk veleesejma zelo velik. Obiskovalci so prihili na seimišče iz vseh delov države. Razstavljalci proclaja nad vse pričakovane živahnino in to prav v vseh razstavljenih predmetih.
Velika posebnost letošnje jesenske razstave so vozovi naših menševskih in jarkih kolarijev, ki razstavljajo med že znanimi zdraviljivki in mesarskim ter drugim vozovi tudi še športne lovske in različne druge vozove s polno in zračno pnevmatiko. Gornji kovinski deli teh voz so vsi pokromani, spodnji črno lakirani, kakor to zahteva običaj in sedanjí čas. Ves za te vozove porabljeni les je naš lepi svetli lesen. Je zapravilivčeve stranice so iz mahagonizirane bresta. Naši zvesti kolariji so tudi s kupčijami prav zadovoljni.
Avtomat za kuhanje kave Bavaria skuha 1 do 3 minutah od ¼ do 2 litra kave. Pri tem je zelo štedljiv s kavo, ker je popolna izrabi in daje izredno aromatično okusno piščo. Aparat se dobio za električno kuhanje in za kuhanje na štedilniku, plinu, spiritu itd. —
Carborundum-material za brušenje in poliranje marmorja, granita, prirodnega in umetnega kamna, keramike, brusnih kamnov za brušenje nožev itd. je letos na veleesejmu prvič razstavljen.
»Stewe« je najnoveše pralno sredstvo za svilene nogavice, ker učvrščuje niti, zato se nogavica po pranju tesno oklene

met po 448). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana, Oficijelni tečajji: London 178,27 — 181,43 New York 4425 — 4485, Curih 1010,29 — 1020,29. Tečajji na svobodnem trgu: London 220,46 — 223,46, New York 5480 — 5520, Curih 1248,45 — 1258,45.
Curih, Beograd 10, Pariz 9,80 (bankovci 6,80), London 17,60 (bankovci 8,90), New York 439 (bankovci 435), Milan 22,15, Madrid 40, Berlin 175,60 (registarmerke 51,00).

EFEKTI

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 445 den., 4% agrarne 51 den., 4% severne agrarne 52 den., 6% šumske 69,50 den., 6% begluške 76 den., 6% dalm. agrarne 69,50 den., 7% stabil. 94 den., 7% invest. 96 den., 7% Blair 94 den., 8% Blair 99 den.; delnice: Narodna banka 7800 bl. PAB 190 den.; Trboveljska 280 — 290, Gutmann 45 den., Sečerana Osijek 205 den.

Beograd, Vojna škoda 447 — 448 (448), 4% agrarne 53 den., 4% severne agrarne 52 den., 6% begluške 77 — 77,75, 6% dalm. agrarne 70,50 — 71 (71), 6% šum-ke 70,50 den., 7% invest. 99 den., 7% Seligman 101 den., 7% Blair 94,50 den., 8% Blair 109 den., PAB 195 den.

Blagovna tržišča

+ Chicago, 5. septembra, Začetni tečajji: pšenica: za sept. 75,25, za dec. 77,50, za maj 78,375; koruza: za sept. 62,875, za dec. 57,375 za maj 58.
+ Novosadska blagovna borza (3. t. m.). Tendencja za koruzo zelo čvrsta. Pšenica: za pšenico velja otkupne cene po uredbi. Ovčec: baški, sremski, slavonški 305 — 310. Jemec: baški in sremski 340 — 345; pomladni 260 — 400. Koruza: baska 395 — 400. Moka: franco mlin v dunavski banovini brez skupnega davka in vrec: »0g« in »0gg« 723; krušna moka 358. Otrobi: franco mlin brez skupnega davka in vrec: 180.

noge. Ta pralni prašek je res neobhodno potreben vsaki dami.
Edina trdvača v pisarniškem pohištvu razstavlja najnovjšo pisalno mizo, kjer je izražen vsak centimeter. Ta pisalna miza je res proizvod bisterga praktika — organizatorja, povrh pa je čisto domače delo. Razstavljajoča trdvača razkazuje najnovjše pridobitve na polju dobre premišljene kartoke.
Vremenske hišice so bile dosedaj importiran in zelo iskan produkt, danes pa izdeluje domača trdvača slovenske vremenske hišice z gorenskim Janezom in Micko, ki zanesljivo napovedujeta ves čas veleesejma lepo vreme. Tudi lesene majolke so novost in poceni so.
Šešemske cigarete Vardar in Drina se dobe po navadni ceni samo v veleesejski trafiki, ki je v drevovalno tk za bivšim češkim pavilonom, kjer je sedaj prirejena turistična razstava.

ad veleesejm
Angora volna — zahteva črnašne mode. Najlepše pletenine se danes izdelujejo iz angora volne. Ta volna je mehka in daje pletenini izgled nežnosti in ljubečnosti. Angora volna pa je tudi zelo topla. Zlasti za pletene bluže je angorska volna pripravljena. Najlepše angora volno izdelujejo iz diake angorskih kucev. Ogledjte si jih na razstavi malih živali na veleesejmu.
Veleesejski vohd v Šiški nasproti Uni-ona je danes ves dan odprt.

BELEŽKE

Petindvajsetletnica Endlicherjeve smrti

Včeraj dopoldne se je poklonila na grobu predvojne voditelja jugoslovenske omladine med Slovenci Ivana Endlicherja deputacija starešinske organizacije »Preporoda« in položila na grob šop rdečih rož z državno trobojcnico. Tako je bilo tih o proslavljenia 25letnica dne, ko je izdihnilo srce Ivana Endlicherja, ki je gorelo samo za jugoslovensko stvar in osvobodilno Slovencev izpod tujeja jarma. Pokojni Endlicher je bil žrtve avstrijskega gospodarstva, proti kateremu se je bujnil z vsem žarom svoje mlade revolucionarne duše. Bil je organizator predvojnje jugoslovenske revolucionarne omladine med Slovenci. Postal je duša »Preporoda« in vsega z njim združenega gibanja. Bil je med prvimi aretiranci ob izbruhu svetovne vojne leta 1914 in ni zapustil več živ jetniških zidov. Sprva je bil obsojen na sedem mesecev ječe, pozneje je bil ponovno obtožen, prepeljan v Gradec, kjer je v jetniščnici shiral in umrl 5. septembra 1915. Leta 1923 je bilo njegovo truplo prepeljano v osvobodjeno in zdinjeno domovino, kjer mu je narod v Ljubljani priredil svečan pogreb. Njegov grob se danes nahaja med grobovi velmož na Navju pri Sv. Krištofu.

Živković in Banjanin v Bosni-Hercegovini

Podpredsednik Jugoslovenske nacionalne stranke g. Peter Živković je prispel v spremstvu prvega podpredsednika JNS g. Jovana Banjanina v Tuzlo. Sestel se je s tamošnjimi predstavniki stranke in jim poročal o političnem položaju. Predsednik Živković bo prihodnje dni obiskal celo vrsto organizacij stranke v Bosni in Hercegovini.

Zagrebske pritožbe

»Obzor« posveča uvodnik težkemu položaju Hrvatov izven okvira meja banovine Hrvatske. Tako opisuje položaj Hrvatov v Boki Kotorski, kjer se jim baje godi sedaj slabše, kakor se jim je pred podpisom sporazuma 26. avgusta lanskega leta. »V zetskimi banovini sploh postopajo s Hrvati tako, kakor da jih hočejo prisiliti k izselitvi. Prav tako težak je položaj Hrvatov v drinski, vrbaski in dunavski banovini, kjer Hrvatii po prvi obtebnici sporazuma še vedno niso enakopraven činitelj pri upravljanju političnih poslov. V vseh teh krajih so tudi povsod gospodarsko zapostavljeni. Državne in samoupravne oblasti prehajajo preko hrvatskih zahtev in teženj, kakor da jih sploh ni. To ustvarja vse večje nerazpoloženje med Hrvati izven meja banovine in povsem razumljivo tudi med samim hrvatskim narodom in Hrvatski. To nerazpoloženje še pojačuje zavlačevanje rešitve finančnega problema banovine Hrvatske in pa sistematično odlaganje celokupne naše

Dijaka
dijakino sprejmem na hrano in stanovanje. Strogo nadzorstvo, pomoč, kopalnica, klavir, Tabor, Sokolski dom I. nadst. — levo. — 24538-22

Prijetno dijakinjo
sprejmem v svo oskrbo. — Kopalnica, klavir, Poljanška cesta 18/II. levo. — 24584-22

Stanovanje
in oskrbo
zanesljivo dobro in lepo v vsakem oziru. Vestno nadzorstvo, pomoč, zdravje, snaga, red, mir. Boljša dohodkovna razbina. Cena zmerna. Resljeva 18/II. — 24585-22

Na stanovanje
event. hrano vzajem 2 stanovanja po zmerni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah jutra. — 24564-22

Štork
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mizarske stroje
vseh vrst priznane prakovinskih zrnih, »Tet chert«, »Pesto« itd. Kakor tudi kakovostne strojne orodje, skobelje ne mize, krožne in ga terške liste naročite najbolj ugodno na velesejmu. Specialna trgovina Dovičan Ivan, Ljubljana, Frančiškanska ul. 4. Tel. 45-42. — 197-29

Izrabite priliko!
Partijska prvotnih stavb nihi strojev (konkurnega nakupa) poceni naprodaj pri »Prometu«, na sprednji križanski cesti, 24565-29

Malo lokomobilo
ali perni kotel 6-10 kv. m ogreva površino, kupimo. Potudbe s točno navedbo dimenzij, KS in starosti pod »Lokomobila K 5063« na Internokiam, Zagreb, Matarkova 28. — 24475-29

INSERIRAJ V »JUTRO«

»SIEMENS«

Električni aparat za britje je največja razdost za vsakogar, ki se sam britje.
Ta aparat ne strize temveč sekla brado, zaradi tega je britje mehko in prijetno, ker ne draži koža.
Cena s baterijo v okusnem zavrtku 190 din. Prospekti brezplačni. V tuzemstvo ga pošiljamo po povzetju.

Jugosl. Siemens a. d.,
oddelek za šibki tok,
BEOGRAD, pošt. pret. 243.

Cisto volneno — kvalitetno blago za obleke, površnike, zimске sukne itd. dobite še vedno pri tvrdki

Drago Schwab
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 7
Zaloga konfekcije za gospode in dečke.

Tvrška Tabor
trgovina spominčkov in igrač
Kongresni trg 3
razstavo spominčkov in igrač lastnega izdelka — najboljšje kvalitete in vabi običinstvo, da si ogleda njeno najnižje cene v zunanji lopi
paviljona E na velesejmu.

Precizna mehanična delavnica
STANKO PUKLAVEC
Celje, Kapucinska 1
popravlja, pisalne in računske in šivalne stroje, foto-aparate, avtomatične tehnične itd.

Pogrebni zavod
Gašpek, Ljubljana.

Umrla nam je naša dobra sestra, teta in svakinja, gospa
Amalija Gornj. Puncuh
učiteljica v pokoju
Zemske ostanke pokojnice bomo z avtofurgonom prepeljali v Gornji Logatec, kjer bo pogreb v soboto, dne 7. septembra ob 4. popoldne, izpred župne oekrve na farno pokopališče.
Naj počiva v miru!
Krka, Logatec, Ljubljana, Vinkovci, Beograd, Varšava, dne 5. septembra 1940.
Zalujoči rodbini Puncuh, Winkler

Kurbel stroj
kupimo. »Melax«, Ljubljana Tyrševa 20. — 24515-29

Prodaj
Doppelkolben Junkers Dieselmotor 10 HP z 1399 obratni skvoro polinoma nov. Vprašanja poslati pod »Dieselmotor K 5063« na Internokiam, Zagreb, Matarkova 28. — 24476-29

Šivalni stroj Singer
66 F 4 Cb 3 Id SS. št. 8011910 s pripravo za entanje takoj prodaj. Stančičeva ul. 17. — 24499-29

Dopisi
Vsaka beseda 2 Din, da vek 3 Din, za dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 17 Din.

Maribor S.
PH, kdaj pridet, težko zikam. Skri me. Dvigali pismo na pošti. — 24567-24

Dotični g. oficir
mornarice
ki se je vozil v nedeljo 1. t. m. z večerim potniškim vlakom v vozu II. razreda s postaje Lesce - Bled v Ljubljano. Izvoli mlajši dami, ki mu je sedela v avlis, sporočiti svoj naslov pod značko »Korespondenca« na ocl. odd. Jutra. — 24489-24

Kvecal!
Vedno s teboj. Odgovor ustmeno prejšnji teden. Pričakuj me petek. Poljub - ček. — 24477-24

Nesebičen, diskreten
bitem enako, šimboh kor-pauteno, fedno damo. Potudbe na ocl. odd. Jutra pod sifro »Zivetis«. — 24561-24

Informacije
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Grafološka pisarna
Globočnik Feliks
grafolog, Ljubljana, Pražkova 11 — izdeluje psihanalze, ekspertne, ocenjevanje, svede, letenja itd. dokazila itd. Strokovno delo, diskrecija zjamčena. Grafologija je veda, ki temelji na znanstveni podlagi. Je fin instrument, ki nudi človeštvu neizmerne koristi, če se pravilno uporablja, more pa v nasprotjem slučaju povzročiti nedogledne posledice ter nepopravljivo škodo. Zato opozarjam javnost, da so vsa prorokovanja s bodoločnostjo, dalje napovedovanja vrzeta iz zraka, vse navadna prevara ter bluff. Izvedenje grafološkega poklica na tak način je oblastveno prepovedano ter po zakonu kaznivo. Poklic grafologa je vezan z veliko odgovornostjo ter ne potrebuje nobenih cikrkih prorokskih reklam. Isto velja tudi za astrologijo ter hironantijo. Toliko v informacijo ter razvanje, resnici na ljubo. — 24518-31

NOVO!
Izdelujem štedilnike iz nerjavečega jekla: kakor navadne štedilnike in prevzمام vsa stavbna ključavničarska dela.
KLINAR MILOŠ, ključavničar — CELJE.
Cene zmjerne! Zahtevajte ponudbe!

Franc Lončar, Ljubljana VII.
STROJNO PODJETJE
Celovška c. 43. — Tel. 20-84.

Razstavlja na velesejmu, paviljon E, zunaj
Gaterske in krožne žage, po naročilu tudi tračne žage in druge vrste za obdelavo lesa.
Prevzamem montaže lokomobila in polnojarmenikov.

RAZGLAS
Občina KOROSKA BELA je razpisala na dan 17. septembra 1940
pismeno ponudbeno licitacijo za gradbena in obrtniška dela
pri dograditvi nove šole na Koroški Bell v skupni proračunski vsoti din 1.958.978.76.
Podrobnosti razpisa so razvidne iz »Službenega lista« št. 68. in 69.
Občina Koroška Bela

Po kratki bolezni nas je v 68. letu starosti za vedno zapustil, previden s sv. zakrametni ljubljeni soprog, oče in stari oče
Turšič Ivan
posestnik, bivši trgovec z usnjem
Pogreb bo v soboto, dne 7. septembra ob 4. uri popoldne, iz hiše žalosti, Vrhnika, Stara cesta 54. Vrhnika, Rakek, Kamnik, dne 5. septembra 1940.
Uršula, soproga; Rudolf, sin; Pavla por. Hojan, hči in ostalo sorodstvo.

Naznanjamo žalostno vest, da je danes po kratki mučni bolezni za vedno zatisnil svoje trudne oči naš nepozabni soprog, oče, stari oče, brat, tast, stric in svak, gospod
Drušković Jožef
bivši trgovec in posestnik
Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 6. septembra ob 4. popoldne, na domače pokopališče.
Kozje, 4. septembra 1940.
Zalujoča žena, otroci in sorodstvo.

Dvigajte v našem oddelku dospelo ponudbe!

A. R., Bolše dekle, Boljša rodbina, Center c. Mirar mesta, Cisto, Dusk, Draginja, Državni upokojenec, Dobra hrana, Drva, Družabnik, Dobra moč, Dobra pripročila, Dobro informiran, Dobra uprta, Druško stanovanje, Event z oskrbo, Enaideset let Ena osebna lepo stanovanje, F. L. Fokstier, Fotostelja, Gorenjska 52, Gotovina, Harmonia, Hiša, Hipoeka, Hita metoda, Ijuj 21 avgust 40, Kulantni zavod, Lepa soba, Lepa jesen, Mirarški stroji, Miru željan, Na prometu 984, Na obroke, Opis, Pomočna centrala, Pridna gospodinja, Pošten 218, Poštena rodbina, Popolnove življenja, Polir, Poštena in snažna, Pod ceno, Pomoč nuina 88, Profesional, Rentabilnost 1940, Redka prilika 1940, Resne ponudbe, Reklama, Resna 41, Spoznam, Srečni dedič, September 30, Strojni mojster, Stara 43, Strogo tajnost, Samostojna korespondentinja, Točen placnik, Točno plačam 830, Vjered v cvetu, Vsa hila dela, Varčen in vvest, Velik promet, Zračna in čista, Zmožen, Z. Zima, 230, 1000.

R A D I O
Petek, 6. septembra
Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veček veselih zvokov (plošče). — 9.30: Prenos zahvalne službe božje iz stolnice. — 10: Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju (prenos iz Zvezde). — 12: Naša glasba (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Svečani koncert jugoslovenske glasbe (Radijski orkester). — 14: Poročila. — 14.10: Tedenski pregled Tujskoprometne zveze. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: Za planince. — 20.10: ženska ura: Ali naj se za javna vprašanja zanima tudi ženska? (ga. Angela Vode). — 20.30: Akademski pevski kvintet. — 21.15: Slovenski zvoki (Radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pisana šara (plošče).
Beograd 19.40: Komorni zbor. — 20.20: Večer jugoslovenske glasbe. — 22.30: Plošče. — 22.50: Vesela muzika. — Zagreb 17.15: Koncert solistov (prenos Zajčeve opere »Nikola Šubić Zrinjski iz Nar. gledališča). — Sofija 20: Simfonični koncert. — 20.50: Massenetova opera »Manon«. — 23: Lahka godba in plea. — Fraga 19.10: Dvošakova glasba. — 22: Češki koncert. — Berlin 19.15: Operetni odlomki. — 22.10: Drobne melodije. — 23.10: Nočni koncert. — Rim 17.15: Vojaška godba. — 19.40: Mali orkester in solisti. — 22: Komorne skladbe. — 23.15: Ples.
Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Plošče. — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Plošče. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Lutkovna igra »Čarobni klubok«. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: »Halo, berite naš novi podlistek!« (Življenjska pot časopisnega romana in njegovega avtorja). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna igra radijski orkester.
Beograd 19.40: Zbor donskih kozakov (plošče). — 20: Pesmi. — 22: Vesela muzika. — 22.30: Plošče in pesni. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20: Klavirski koncert. — 20.30: Hrvatski pesniki. — 21: Veseli večer. — Sofija 19: Kvartet mandolin. — 19.50: Vesela muzika. — 22.05: Bolgarska glasba. — Praga 19.45: Zvočna igra. — 21.30: Pester glasbeni spored. — Berlin 19.15: Zabaven večer. — 21.10: Vesela muzika. — 23.10: Nočni koncert. — Rim 17.15: Vojaška godba. — 19.30: Mali orkester. — 20.30: Veliki orkester. — 23.15: Ples.
Z Jesenic
— Zvočni kino Radio predvaja v petek ob pol 3. pop. in 9 zvečer vefilim »Nevidni neprijatelj« z Borisom Karlovom v glavni vlogi. Med dodatki angleški kulturni film in vojni tenik. — Sledi »Ugodna noč«.

Grafolog
F.T. KARMAN
v LJUBLJANI
OBISKE SPREJEMA
OD 9-12, 3-7 URE
HOTELU »SOČA«
SV. PETRA CESTA

KTIŠEJE
V SV. PETRA NASIP 23

Gradbeno podjetje
Ing. Dukič in drug
družba z o. z.
Ljubljana

ŠKODA
nadaliuje nemoteno svoj program

DOB A V L J A :
CELOTNE ELEKTRIČNE CENTRALE IN NJIH DELE, CELOTNE INDUSTRIJSKE NAPRAVE, POSAMEZNE DELE IN POMOŽNE NAPRAVE, ŽELEZNE KONSTRUKCIJE IN TRANSPORTNE NAPRAVE VSEH VRST, GRADBENE STROJE, VOZILA, OBDELOVALNE STROJE, PRECIZNO ORODJE, LITE IN KOVANE DELE V VSEH VELIKOSTIH ITD.

SERISKI IZDELKI SO V JUGOSLAVIJI VEDNO V ZALOGI

Obiščite nas na ljubljanskem velesejmu v paviljonu G ali pa na zagrebškem velesejmu v češkem paviljonu

Generalno zastopstvo Škodovih zavodov:
Jugoškoda a. d.
Zagreb Beograd

Prodaja elektromotorjev v Ljubljani: L. PAULIC
Prodaja avtomobilov v Ljubljani: E. ROSA

Špedicijsko podjetje

TURK

Prosto javno skladišče

LJUBLJANA prevzema!

Ocarinienie

uvoznih in izvoznih pošilk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnosti zaračunanja carine in vse informacije brezplačno. Vilharjeva c. št. 33 (nasproti nove carinarnice). Telefon: 24-59

Prevažanie

vsakovrstnega blaga, kuriva, strojev, selitve v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi in avtomobili in to hitro ter po nizki ceni. Masarykova c. št. 9 (nasproti tovarnega kolodvora). Telefon: 21-57

Vskladiščenje

raznega blaga kakor tudi pohištva v lastnem, mestne trošarine in uvoznine prostem javnem skladišču. Oskrba inkaso povzetij. Kotnikova ul. št. 12 (nasproti mestne elektrarne). Telefon: 30-73

TELEFUNKEN

nemška znamka svetovnega slovesa!

Ne pozabite: s svežimi TELEFUNKEN-elektronkami bo vaš aparat zopet tak kot bi bil nov! Pri pravočasnem pregledu aparata zadostuje zamena samo posameznih elektronk n. pr. izhodne ali regularne. Samo po sebi je umevno, da obstoji za TELEFUNKEN elektroneke garancija. TELEFUNKEN radio-elektronke lahko dobite pri vsakem radio-trgovcu. Zahtevajte izrecno znamko TELEFUNKEN.

Obiščite TELEFUNKEN-kojo na jesenskem sejmu v Beograda sejmšću v II. paviljonu ter

si ogledajte nove radio-sprejemnike TELEFUNKEN za 1941 leto. Vsa pojasnila, prospekte in cenike daje brezplačno: Jugoslavensko Siemens a. d. odsek za široki tok, Beograd pošt. pref. 243

KLAVIRJI

planini, harmoniji: Steinway & Sons, Blüthner, Bösendorfer, Förster, Hölzl, Manborg so nesporno najboljši fabrikati na svetu. Dobite jih le pri trvdki ALFONZ BREZNIK LJUBLJANA Aleksandrova cesta 7 Majhni obroki, nizka zposojevalnina. Tudi preigrani klavirji na zalogi. Istotam velika izbira vseh glasbil, muzikalij in strun.

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno tvoj novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali parvati v tovarni **JOS. REICH** Ljubljana Potjanski nastp 4-6 Pralnica svetilnikarnice

Zlečljive postelje dobite na **velesejmu** ki so priznane najbolj trpežne in vsestransko uporabne izdeluje in dobavlja izključno samo lastnik patenta **Franc Krejč, KRANJ, Stara cesta št. 9.**

Jagodič Josip

CELJE — Gubčeva ul. 2 — Glavni trg 14.

Zeleztnina - specerija

Prvovrstne peči »BISER« — WECKOVI kazarci za vkuhanje sadja. — Nakup kumine, suhih gob in vseh deželnih pridelkov.

Rečna plovba kraljevine Jugoslavije

Direkcija: Beograd, Bosanska 16 in Zagrebačka 7 in 9

S svojimi udobnimi in brzimi parobrodi vrši reden potniški promet

Veliki popusti za potovanja po državi. Specialni popusti za weekend-potovanja. Kombiniran promet izmed rečne plovbe kraljevine Jugoslavije, jugoslovenskih državnih železnic in jugoslovenskih pomorskih brodarstev.

Na vseh potniških parobrodih so zelo dobro urejeni restavrantni po povoljnih pogojih za prehrano. Udobne kabine in postelje po skromnih cenah.

Rečna plovba skupaj s srbsko brodersko družbo vrši reden tovorni promet za vlačilne tovore iz vseh in v vse postaje na Donavi od Regensburga do Suline, na Tisi, Savi in ostalih plovnih rekah in kanalih dunavskega porečja.

RECNA PLOVBA IN AGENCIJE:

v NEMČIJI: v Regensburgu, Pasavi, Lincu in Dunaju; v SLOVAŠKI: v Bratislavi; v MADŽARSKI: v Komoranu, Budimpešti, Mohaču; v RUMUNJI: v Temišvaru, Djurdjevu in Brailli; v BOLGARIJI: v Lomu; v JUGOSLAVIJI: v Bezdanu, Apatinu, Vukovaru, Bački Palanki, Novem Sadu, Slankamenu, Zemunu, Beogradu, Pančevu, Grocki, Smederevu, Kovinu, Dubravici, Banat. Palanki, Vel. Gradištu, Golupcu, Dolnjem Milanovcu, Tekiji, Kladovu, Brzi Palanki, Mihajlovcu, Prahovu, Radujevcu, Osijeku, Titelu, Novem Bečeju, Starem Bečeju, Adi, Senti, Stari Kanjiži, Petrovgradu, Zatrežju, Šapcu, Srem, Mitrovici, Bosanski Rači, Brčkem, Bosanskem Šamcu, Bosanskem Brodu, Bosanski Gradiški in Sisku.

Pojasnila se dobe pri direkciji in njenih agencijah v državi in inozemstvu.

ŠPEDICIJA

GROM

Ljubljana, Masarykova c. 14/I

Brzojavni naslov: „GROM“ - Telefon int. 24-54

Zastopstva v vseh večjih mestih v tu- in inozemstvu

PRIVATNA KIRURSKA KLINIKA

Sprejema vse primere iz področja operativne medicine. Opremljena je z najnovejšimi terapevtskimi in diagnostičnimi sredstvi. Specialistične rentgenološke preiskave. Kemijske in laboratorijske preiskave krvi, seča itd.

Izbira zdravni-ka-operaterja svobodna

Cena oskrbi: II. razred 75.—, I. razred din 100.— dnevno

Informacije pismeno in telefonsko

Sanatorij EMONA

LJUBLJANA — KOMENSKEGA UL. 4 — TEL. 36-23

V cvetu mladosti se je za večno združila z Bogom naša nad vse ljubljena zlata hčerka in sestra

Boženka

kand. filozofije

Materi zemlji jo izročimo v petek, dne 6. septembra ob 17. uri na pobjezkem mestnem pokopališču.

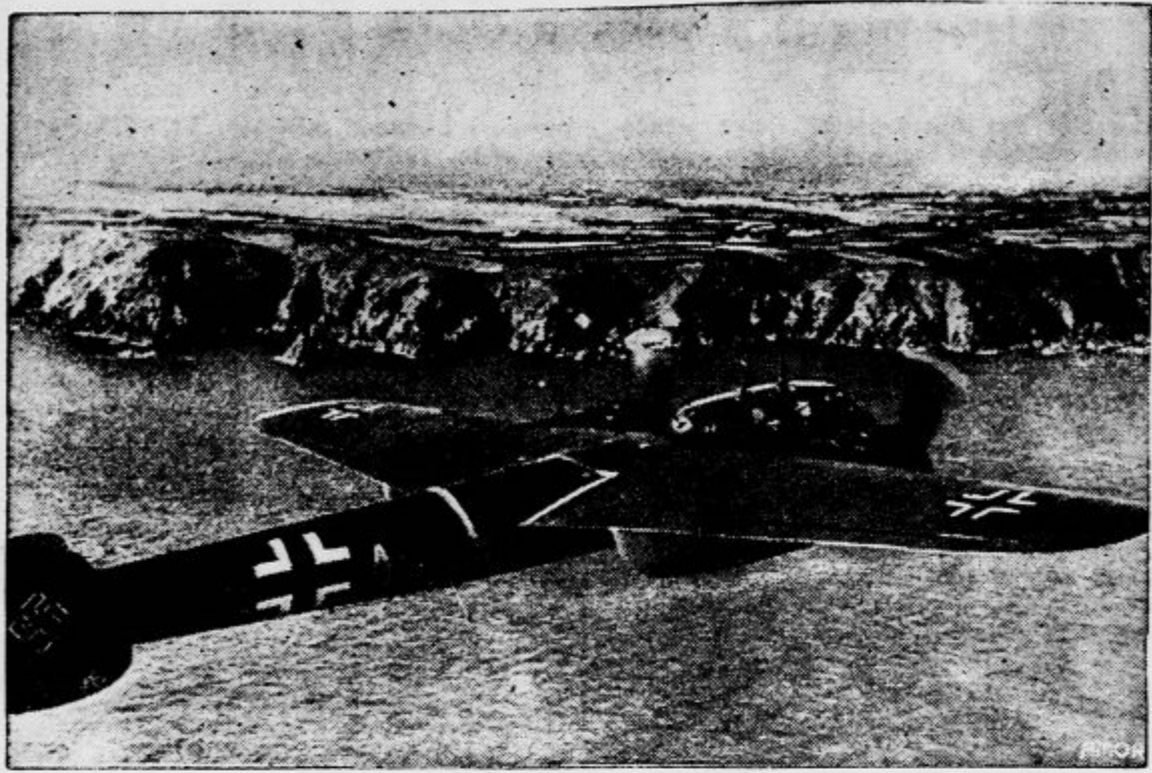
Maša zadušnica bo v soboto ob 7. uri v Stolnici.

Globoko žalujoči: dr. ŠKAPIN KAREL, MALCI, starši; SONJA, BORIS in VASKO, sestra in brata; dr. PAVIČ VINKO, zaročenec; rodbina VOKAČEVA, dr. KAMUŠČICEVA in OGRINCEVA.

Na poti v Anglijo

Nemški bombnik pri startu z normanskega otoka Guerneseyja proti Angliji

Oče pnevmatike

Edouard Michelin ni bil samo tvorničar, ampak tudi velik organizator in socialni novotarec

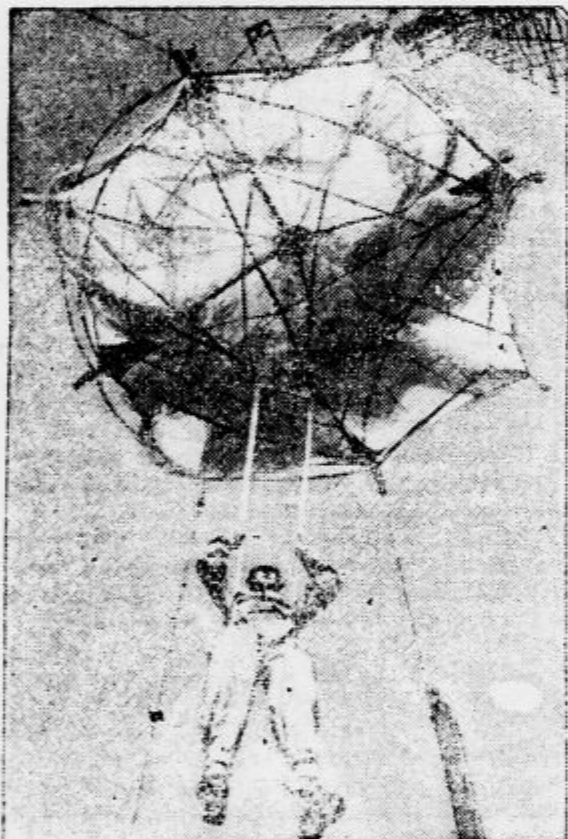
Kakor smo že kratko zabeležili, je umrl v Južni Franciji v 81. letu svoje dobe tvorničar Edouard Michelin, izredno popularna osebnost, ki si ni stekel zasluge samo za avtomobilsko industrijo, ampak tudi za prosep letalstva ter je bil izrazit socialni novotarec in zagovornik družin s številnim potomstvom.

Njegove socialne naprave za delavstvo so bile vzorne, njegove tvornice v Clermont-Ferrandu so kažipot moderne organizacije. S svojim bratom Andréjem, ki je umrl pred nekaj leti, je Michelin uvedel v promet avtomobilske plašče iz kavičev. Ti obroči so po svetu znani pod imenom »Micheline«.

Prvotno je bil Michelin namenjen za slikarski poklic, ker je bil njegov brat uspešen kartograf. Toda prišlo je drugače. Leta 1889. je prevzel tvornico za kavčuk

Bideau. V glavo mu je šinila misel, da bi opremil lahka vozila s pnevmatikami. Njegova ideja se je obnesla. V kolesarski tekmi Pariz-Brest je zmagal njegov princip. Zaradi tega je prišel v navskrižje z znanim angleškim izumiteljem Dunlopom in se je zapletel v velik proces. Imel je srečo, da ga je pred sodiščem zastopal advokat Raymond Poincaré in tako je zmagal. Leta 1895. je v avtomobilski tekmi Pariz-Bordeaux sam krmaril avto s pnevmatikami. Tako je osebno utrl pot lastnemu izumu. V poznejših letih je pospeševal idejo letalstva, ker je pravilno videl, da bo letalo zmagalo v zraku. Že l. 1911. je začel gonjlo, da bi si Francija nabavila 5000 letal. In trideset let pozneje se je neposlušanje njegovih nasvetov maščevalo nad državo...

Tudi Amerika vežba padalce

Pilot ameriške vojske pri vežbi v odskoku s padalom

60 letnica kraljice Viljemine

V popolni tišini je obhajala nizozemska kraljica Viljemina prošlo soboto 60. obletnico rojstva. Na tisoče brzojav je ta dan prispelo v London na nizozemsko poslanstvo in angleški kralji Juri VI. in kraljica Elizabeta sta prišla osebno čestitat. Tudi prezident Roosevelt ni pozabil poslati pozdravno brzojavo, v kateri je sporočil željo ameriškega ljudstva, da bi kraljica učkala še dolgo zdravih in srečnih let.

V Haagu je izdal župan oklice prebivalstvu, s katerim je prepovedal kakršnekoli domoljubne manifestacije. Prepovedano je bilo tudi izobešanje zastav in zatikanje rož v gumbnice, kakor je bilo to v navadi na Nizozemskem dokler je bila kraljica doma.

Pomanjkanje v Franciji

Kakor poročajo zanesljivi informatorji, je položaj Francije v pogledu prehrane zelo težak. V nezasedenih predelih vlada že zdaj pomanjkanje sladkorja, mlečnih izdelkov in kave. Naobli se čuti pomanjkanje sladkorja. Tudi žita in živinske krme ni dovolj. Ovsu je komaj do spomladi. Oblasti so začele deliti izkaznice za živila. Promet še vedno ni urenjen, vlaki vozijo z velikimi zamudami. V bližnji bodočnosti se torci obetajo Francozom kaj črni dnevi...

Pionir televizije

Tragika izumitelja Paula Nipkova

V Nemčiji je umrl nedavno 80letni Paul Nipkov, ki ga smatrajo v njegovi domovini za odkritelja gledanja na daljavo. Ob tej priložnosti se nemški listi spominjajo epizode, ko je Nipkov še kot mlad dijak preložil patentnemu uradu v Berlinu svoj izum.

Izum je obstojal iz majhne okrogle ploščice z nizom zarev in spiralni obliki. Če so za to ploščo položili kakšen predmet in se je plošča vrtela, so se videli vse točke slike, katero je nudil dotični predmet. Slike pa se niso videli druga poleg druge, temveč druga za drugo. Če se je plošča hitro vrtela, so drobne točke bolj in bolj izginjale in oko je dojemalo celotno in enotno sliko predmeta.

Štiri in dvajsetletni študent je imenoval to napravo »električni teleskop«. Patent je dobil številko 30.105. Televizija je bila s tem v načelu odkrita. Patent pa se ni ob-

nesel, kajti mladi študent ni zmožal denarja, ki so ga zahtevali za zaščito njegovega izuma. Šele nekoliko desetletij pozneje je dozorelo odkritje, ki je bilo medtem izpolnjeno. Izumitelj pa je bil napol pozabljen. Postal je inženir. Okrog l. 1900. je zgradil poseben tip letala. Študij, ki so ga zahtevali izumi, je storil, da je Nipkov prežgodaj ostarel.

Šele pozneje so začeli ljudje čutili, da je odkritelj televizije še pri življenju. L. 1935. je postal častni predsednik sekcije za televizijo pri nemški zbornici za radiofonijo. Istočasno mu je univerza v Frankfurtu podelila častni doktorat. Toda vse to je bilo le naknadno priznanje njegovega dela. Tvorna moč Nipkova je bila medtem že usahnila in je starec umrl dva dni po svojem 80. rojstnem dnevu.

Nemčija ima dovolj bencina

Berlinski dopisnik turinske »Stampa« piše, da je oskrba Nemčije z bencinom popolnoma zasigurana, in sicer z uvozom rumunskega in ruskega petroleja, s proizvodnjo sintetičnega bencina in z izkoriščanjem bivših francoskih petrolejskih vrlecev v Alzaciji. Nemčija je že nadomestila vse rezerve bencina, ki so jih porabili ob vojaškem napadu na Belgijo in Francijo.

Kakor poročajo iz Moskve, se v ruskih ladjedelnih ob Črnem morju gradijo majhne ladje za prevoz petroleja in velikih množinab. Te ladje bodo prevažale petrolej po Dnepru. Buzu in Črnem morju. Prvih 25 takšnih ladij je že dogotovljenih in bodo v najkrajšem času postavljene v promet.

Zlatnik s podobo Inenija

Turška vlada je sklenila kovati zlatnike s podobo sedamdesetletnega poglavarja Izmeta Inenija. Na dosedanjih zlatnikih je bil relief Atatürka.

Odkrit rimski tempelj

V bližini Guidonije so odkrili rimski tempelj iz časa rimske republike. Zgradba ima pravokotno obliko. Zemljišče, na katerem je stalo poslopje, meri v dolžino 12. v širino pa 10 metrov. Temelji svetišča so bili iz kamnitih skladov, dva in pol m dolgih in poldruhi meter širokih. Naldbo raziskuje profesor Moretti, ki sestavlja o nji strokovno poročilo.

Uvrstitev baltiških vojsk v rdečo armado

Kakor poročajo iz Helsinkov, bodo še v teku septembra vojske baltiških dežel vključene Rdeči vojski. Vse te vojske bodo tvorile enoto, ki bo pod vrhovnim poveljstvom sovjetskega generala. Štab vojske bo sestavljen izključno iz ruskih oficirjev. Vojaki iz baltiških dežel bodo polagoma dobili tudi ruske vojaške uniforme.

Slovaška noče adventistov

Slovaška vlada je na podlagi dekreta notranjega ministra prepovedala udejstvovanje adventistov na ozemlju slovaške države.

Francoska Oceanija

Podvrgla se je pokroviteljstvu generala de Gaullea v Londonu

Francoski otoki na Tihem oceanu so se izrekli za francoski narodni odbor generala de Gaullea v Londonu. Glasovanje je pokazalo, da je bilo za to orietacijo 5564 moč, dočim je dobila vlada maršala Petaina v Vichyju samo 18 glasov. Na podlagi tega rezultata je bil doseženi guverner francoskih otokov odstavljen in njegove posle je prevzela novo imenovana provizorična vlada, dokler ne bo de Gaulle imenoval novega guvernerja.

Francoska posest v Tihem oceanu meri nad 4000 kvadratnih km s približno 40.000 prebivalci. To posest tvorijo: Družbeni otoki, otočje Tuamotu, Gambier, Marquese, Tubuajsko in Rapsko otočje. Najvažnejša točka med temi otoki je tkzv. »Archipel de la Societé« s Tahitijem, ki je znan iz romanov in reportažnih opisov. Ti otoki ležijo v Vzhodni Polinezijski pod ekvatorjem ter štejejo 30.000 prebivalcev. Večinoma so to osmjeniški otoki. Podnebje na njih je milo in skoro vse leto nespremenljivo. Na otokih je tropška vegetacija, zemlja pa je zelo rodovitna. Uspevajo ba-

nane, sladkorni trs, razno sadje in povrtnina. Morje ima mnogo rib in bisernih školjk. Prebivalstvo teh otokov ima posebno religijo. Časti tri najvišja božanstva. Taoroa, boga luči, boginjo teme Hinu in njunega sina Oroa. Obežujejo tudi razne demone in prednike.

Družbene otoke je odkril l. 1606. Quiros, raziskal pa jih je šele morjeplovec Cook. Najprej so prišli na te otoke Angleži, potem pa Francozi. Med obema so se vodili veliki prepri zaradi gospodarstva. Na koncu so Francozi proglasili na njih svoj protektorat in l. 1896. je otočje dokončno pripadlo Franciji.

Največji otok tega arhipela je Haiti, ki ima 15.000 prebivalcev. Ta otok sestoji prav za prav iz dveh vulkanskih otokov, ki ju veže komaj 2 km široka veriga zemlje. Na tem otoku je višina, ki doseže 2237 in se imenuje Orohena. V prestolnici Papeete živi med 6000 prebivalci polovica Francozov. Mesto Papeete je tudi sedež francoskega guvernerja.

General Antonescu

novi predsednik rumunske vlade, ki ima dolžnost, da skuša utrditi avtoriteto po dogodkih, ki so sledili dunajski arbitraži

Če še ne veš, zdaj izveš:

da najavljajo Nemci napad na Anglijo z doslej neznanim vojnim priročnikom;

da se je angleški pisec fantastičnih romanov Wells izjavil proti sedanjim angleški vladi, od katere zahteva, naj odstopi, da se reši država;

da se po izjavi generala Sikorskega Poljska ne nahaja v vojni z Italijo;

da pošlita Madžarska v Svirco živila v zameno za tekstilne izdelke in stroje;

da bo žetev bombaža v Taškentu letos dvakrat večja od lanske;

da se vleče od Francozke ekvatorijalne Afrike preko Britske Nigerije in Sudana angleško-franco-ki pas, ki obvlada Afriko od Atlantskega oceana do Rdečega morja;

da je obhajala italijanska šolska reformatorica Marija Montessori konec avgusta sedemdesetletnico rojstva;

da so na Japonskem zarili profesorja Gota Ašaharija, ker je širil protimilitaristične ideje;

da bo meleno vreme v septembru so sodbi japonskega lista »Jemiuri Šimbun«, koristilo Nemcem v vojni proti Angliji;

da v Visokih Tatrah že nekaj dni neprerastano sneži;

da je v Londonu umrl lord Norne, bivši čuvár angleškega državnega pečata

Berlinska moda

Zenska moda za letošnjo zimo po berlinskem okusu

Ogrožen letalec

»Daily Telegraph« poroča v svoji izdaji od 2. septembra, kakšno usodo je moral doživeti neki angleški letalec, ki se je spustil s padalom na zemljo. Odskočil je v nekem predmestju Londona, kjer ga je zajela velika ljudska množica. Hoteli so ga linčati in bi ga bili sigurno ubili, da ni pristopil sprevednik cestne železnice, ki je spoznal in možu člana angleškega letalstva in ga na ta način rešil pred pobeselo množico sigurne smrti. Med množico, ki je hotela linčati moža, ki se je s padalom spustil na zemljo, so bili tudi angleški domobranci.

Od strahu je onemel

Usodna posledica privida

Na milanski kliniki za živčne bolezni imajo mladega zdravnika, ki zbujala veliko pozornost svojih poklicnih tovarišev. Zdravnik se je mudil nekaj časa na deželi, kamor ga je bil povabil njegov prijatelj, po poklicu stavbenik. Nekega večera sta se obadva odpeljala s kolesom na sprehod. Zdravnik je sedel spredaj, njegov prijatelj za njim. Nenadoma je zdravniku zastala beseda. Stavbenik je videl, da se muči in skuša govoriti, pa ni mogel izdati niti besedice. Pač pa je z vso močjo prijel stavbenika za ramo ter ga je tresel.

Prijatelj, videč, da zdravnik ne more govoriti, je potegnil iz žepa svinčnik in prosil prijatelja, naj napiše, kar želi. Zdravnik je nato napisal, naj ga stavbenik odpelje naravnost domov. Tam so poklicali zdravnika, ki je stal pred uganko. Zdravnik je pojasnil s svinčnikom na kos papirja, da je med vožnjo videl prikazen, ki ga je navdala s silnim strahom. Ko je prijatelj prebral, čemu molči, je prikazen izglinila, posledice pa so ostale. Izgubil je dar go-

Churchill na bojišču

Angleški ministarski predsednik Winston Churchill ogleduje položaje pehote nekje na Angleškem

Smrt intendanta milanske Scale

V svojem rojstnem mestu Ferrati je te dni umrl v 71. letu svojega življenja Giulio Gatti Casazza, ki je bil deset let intendant milanske »Scale« in 26 let uravitelj opernega gledališča »Metropolitano« v New Yorku. Bil je osebno znan z vsemi glasbeniki od Verdija do Mascagnija in je mnogim pevcem pripomogel do svetovne slave.

Nesreča pri obnavljanju mostu

Pri obnavljanju nekega železniškega mostu na Nizozemskem se je zgodila velika nesreča. Nizozemci so ta most med vojni nabili z eksplozivnimi snovmi ter so ga poznali v zrak. Po naključju pa je eksplozija razdela samo del mostu. Pri poskusu, da bi ohranili del popravili, se je te dni zgodila velika nesreča. Ostanek mosta se je nenadoma zrušil in pokopal pod seboj 40 delavcev, ki so ga hoteli popravi. Dosele so izkopal 7 mrtvih in 11 hudotranjenih. Vsak dan ena

Oradea Mare

eden izmed krajov v Transilvaniji, ki jih mora Rumunija izročiti Madžarski

Gledališče za vojake v Rusiji

Po zgledu nekaterih držav, ki se med vojno brigajo tudi za umetniške ustanove, je sovjetska vlada sklenila, da bo nudila od časa do časa svojim vojakom in morarjem nekoliko umetniškega užitka. Osnovala bo zaradi tega turneje gledaliških igralcev in pevcev po vojaških taboriščih. Stvar se že praktično in tako je pokazalo gostovanje umetniške družine Gorki med vojaštvom velik uspeh. Družina »Gorki« je že l. 1922. z velikim uspehom dajala predstave za vojake pod ravateljstvom igralca Ivana Moskvina.

Ukrajinci v Kareljijo

Moskovska »Pravda« beleži, da se mnogo kmečkih družin iz Ukrajine, posebno iz kijevskega področja, seli v sovjetsko-finsko Kareljijo. Zaenkrat odide tja 2000 kmečkih družin, ki bodo naseljene v področju Keksholma in Jasa.

Tramvajske nezgode

Iz statističnega pregleda, ki ga objavljajo dunajski listi posnemamo, da je bilo na Dunaju v mesecu avgustu 120 tramvajskih nezgod, med njimi največ zaradi skakanja na tramvaj in odkakovanja z voz med vožnjo.

Suša v Avstraliji

V Avstraliji je zavladala velika suša. Na tisočem kmetij preti poguba, če se vreme ne spremeni in ne nastopi dež. Računajo, da bi dež v dveh tednih lahko še rešil letino, če ga ne bo, bo posebno žitni pridelek v Novem Južnem Walesu hudo prizadet. Suha doba bo imela tudi velik vpliv tudi na pridelek vojne, živinoreje in sadjarstva.

N A M E S T O A N E K D O T E

Moskovska »Večernja Pošta« priobčute o anglo-ameriški pogodbi karikaturo pod naslovom »V mednarodnem bufketu«.

Poleg Unclea Sama stoji slečten gentleman s cilindrom na glavi in z monoklom. Gentleman ponuja Samu svoje hlače z napisom »Bermudi in Bahamsko otočje«. Sam pa pravi:

»Blago je sicer že precej obnošeno, pa naj bo! Ker ste naš stari prijatelj, vam bomo dali nekaj starih rušilcev...«

VSAM DAN ENA

Požiralec mečev: »Nezaslišano! Zdi se mi, da je moja žena s sabljo zopet rezala čebulo...«

(»Passing Show«)

Dobra vest za vse

trgovce z radioaparati!

Zakaj Vam ta znak na radioaparatu olajša prodajo?

Zato ker je to znak kakovosti, s katerim visokorazvita nemška radioindustrija označi aparate, ki so izbrani za izvoz. On Vam pri nakupu osigurava mnoge prednosti: Brezizjemno vernost vzorca, edinstvena tehniška popolnost in najboljši material. Toda tudi pri prodaji Vam omogoča da zadovoljite vse želje svojih kupcev in da povečate svoj promet. Pri vsaki višini cene Vam aparati z znakom kakovosti dajajo največjo možno protivrednost, kakor v pogledu svojega obratovanja, tako tudi v pogledu svojih okusnih in elegantnih omaric. Osigurajte si svoj delež na veliki potrošnji, ki jo bodo imeli aparati s tem znakom kakovosti!

Zato naročite
tudi Vi pravočasno!

● Taka brošura vsebuje vse o kvalitativnih aparatih s novim znakom. Mi Vam jo bomo radevolje in brezplačno poslali, brez vsake obveznosti za Vas. Obrnite se na mestnega zastopnika nemške radioindustrije!

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Podružnice: Beograd, Bled, Kranj, Maribor, Novi Sad, Split
Vloge obrestuje po 4%, vezane na odpoved po 5%

Dovoljuje kratkoročne kredite v tekočem računu - Eskontira trgovske menice
NOVE VLOGE ZNAŠAJO Din 67.000.000,-

DELNIŠKA GLAVNICA Din 20.000.000,-
Vrši vse bančne posle najkulantneje

Fiat Topolino

najcenejše prometno sredstvo
poraba 6l bencina na 100 km

Dobava promptno
pri zastopstvu Fiat

„Garaza Lojze“
TYRŠEVA 35 Tel. 34-29

Vse kuhinjske dobrote,
dobro vino
in vedno sveže pivo

Lep senčnat vrt — Delikatesa

dobite pri

ROZI ZAMPARUTTI
CELJE • Ulica dr. Gregorja Žerjava

Halo!

Orient v Ljubljani

Firma TEHERAN v Šelenburgovi ul. 4
na dvorišču palače Croatia

sporoča zanimancem, da razstavlja, ker je zakasnila udeležbo na velesojmu prekrasne starinske dragocene perzijske preproge in vsa druga ročna dela v svojih prostorih. Med dragocenostmi ima dve preprogi v vrednosti 300.000 in 150.000 din. — Izbera vseh vrst preprog je velika.

Cene so res najnižje

Ogled je popolnoma brezplačen in brezobvezen. Zanimancem se daje pouk o čiščenju in shranjevanju preprog. Stare preproge pa prevzema v strokovno popravilo in zamenjavo. — Na ogled lepe zbirke preprog vabl

tvrdka TEHERAN

AKCIJSKA DRUŽBA ZA KEMIČNO INDUSTRIJO, LJUBLJANA

IZDELUJE:

KLEJE VSEH VRST,
želatino, tehnične maščobe,
umetna gnojila in krmila

»MODNI MAGAZIN«

Prešernova 5

Vam nudi lepo zalogo volnenega blaga za moške in
damske obleke, plašče, kostume ter otročje obleke.

100.000 kg krompirja

lepo, odbrano, suho blago prejme v prihodnjih dneh

tvrdka **A. VOLK, Ljubljana**
RESLJEVA CESTA 24

Cena din 1.60 za kilogram

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji,
prevozniki tricikli, pnevmatika. — Ceniki franko!
TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4

IVAN JAVORNIK

mesar, preka jevalec in izdelovalec vsako-
vrstnih mesnih izdelkov iz svežega in
suhega mesa

Lastni izdelki in moderna hladilnica!

LJUBLJANA — DOMOBRANSKA 7
Telefon 27-03 in 31-57

Podružnice:

Wolfova ulica št. 12
Stojnica Šolski drevored — Zmajski most
Dolenjska cesta št. 49 (pod Rakovnikom)
Cesta 29. oktobra (prej Rimska cesta) 21
Miklošičeva cesta (Vzajemna palača) št. 17

Lastni paviljon na veseličnem prostoru
velesojma

Ob vsaki priliki —
se spomnite

da so »Jutrovi« Mall oglasi
v Sloveniji najuspešnejša,
najcenejša in najhitrejša
posredovalnica za službe
vseh vrst za prodajo in na-
kup vseh stvari, za nepre-
mične, lokale, podjetja,
kapital, zemljo in za vse
drugo.

Zahvala

Vsem, prav vsem, ki so ob priliki smrti naše preljubljene, srčno
dobre gospe

EME pl. FLADUNG, roj. pl. Alpi

z iskrenim sočustvovanjem lajšali našo nelzerno bol, ki so počastili
drago nepozabno s krasnimi venci in jo tako številno spremili k večnemu
počtku, se iskreno zahvaljujejo

LJUBLJANA, dne 5. septembra 1940.

ZALUJOČI SORODNIKI
in
EMIL in HERTA SCHRAUTZER

Zahvala

ZA TOLAZBO V TEŽKIH DNEH TRPLJENJA IN SLOVESA NAŠE
UBOGE

Božice

SPREJMI TE NAJTOPLEJŠO ZAHVALO.

VELIKE LASCE, 6. SEPTEMBRA 1940.

Družine:

ŠTIBLER — PUCELJ — ILGO — DE COSTA — ANDOLSEK.

ANTON LEČNIK URAR

Zlato, srebro
lastna delavnica

CELJE
GLAVNI TRG

MICHEL ZEVACO:

202

Don Juan

ROMAN.

Groza se je plazila okrog njega.

Casih ga je obšlo, da bi legel na tla in privoščil razjarjenim živcem oddiha. Vse moči je moral napenjati, da je šel naprej; oči so se mu obračale, znoj mu je rosil sence, mrzle kaplje so mu polzele po hrbtu, kletve so mu silile na ustnice, in vendar je kljuboval — oh, z vsem bitjem se je upiral krepjim skrivnosti...

Deset korakov pred ograjo Arronskega dvorca je mahoma obstal... nato je odskočil... in to pot je bil on tisti, ki je zgrabil Corentina za komolec... Da je mogel Corentin v temi videti gospodarju v obraz, bi bil morda vkljub svoji vdanosti pobegnil od njega.

»Si slišal?« je zajecjal don Juan. Zobje so mu šklepetali.

»Ne, ne, gospod! Kaj ste slišali?«

»Don Juan! Kam greš, don Juan?...«
»Ne, ne, prisojem, da ne!«

»Poslušaj!...«

»Gospod, prisojem vam, da ne slišim ničesar!«

Don Juan je prisluhnil, vse njegovo bitje je streglo na glas, ki je trdil, da ga sliši. Nato je globoko vzdihnil, si potegnil z roko po vročem čelu in zamrmral:

»Torej je bilo prevara?«

»Opomin, gospod! Zadnji opomin!...«

»Prevar! Slepila!« je vzkljnkil don Juan in

buhnil v vročičen grohot. »Ze enkrat ste na tej poti zaskočile dona Juana ter ga prisilile, da se je umaknil. A vedite, da don Juan ne priznava strahu nobene oblasti do sebe. Slepila, smejem se vašim grožnjam! Kljubujem vam, blodnje, porojene iz duha, oslabljenega od vzdržnosti! Dobra večerja in steklenka dobrega vina bosta spravili vse to v red. Slepila in blodnje, zanikavam vas! In tudi ko bi bile resnične in smrt ne bi pomenila konca in bi bilo onkraj grobov res kraljestvo senc, bi vam vendar kljuboval in vas izzival!«

Ne da bi se nehal grohotati, je kakor v vročici vrgel oči okrog sebe in burno krenil naprej.

Corentin, ki je šel za njim, je z veselim glasom vzkljnkil:

»Gospod! Gospod! Vrata v ograji so zaprta!...«

»Zaprta? Kaj hočeš reči, tepec?«

»Zaklenjena so! Midva jih lahko preplezava, a kaj bo z oslom? S Sivčkom in njegovima košararoma?«

»Seveda! Brljav si. Od strahu se ti blede. Vrata so odprta!«

»Odprta?« je zastrmel Corentin. »Da, na mojo vero! Odprta so! A prisojem vam, da so bila pravkar še zaprta!«

Govoril je resnico.

Zaklenjena vrata so se bila brez glasu odprla.

Kdo jih je bil odprl? Najbrže senca, ki jo je Jakomin videl, kako je prhnila iz Bele hiše. Prav gotovo! Vrata so bila zaklenjena — nekdo jih je torej moral odpreti. Morda si je bila Silvia de Oritzta priskrbela ključ, s katerim je mogla priti v park Arronskega dvorca, kadar jo je bilo volja?

Bodi tako ali tako, don Juan, Jakomin in osel

so krenili v park.

Juan Tenorio je jedrno ubral korake proti stopnicam, ki so vodile v dvorec.

Zanos, ki smo ga opisali, ga nikakor ni mineval; postajal je neznozna bolečina, ki si jo je don Juan razlagal s tem, da je lačen.

Prepadeno se je ozrl po dvorcu in videl, da so vsa okna zaprta. Nikjer ni mogel opaziti luči, vse širno poslopje je moralo biti zapuščeno.

Don Juan je strastno sklenil roke in zamrmral:

»Leonora, draga, okrutna Leonora, kje si? Sladki cvet, ki mi polniš dušo s svojo skrivnostno, močeno vonjavo, oh, da bi te mogel zaliti s svojimi solzami! Kličem te, Leonora, in te zaklinjam. Čudim se čudežu, da te vsa ljubezen mojega srca ne zbudi iz tvojega neusmiljenega spanja in te ne privabi h koprnčemu, ki te čaka. Tma me obdaja, Leonora, v meni in okrog mene je vse tema. Pridi, bodi mi svetla zarja, preženi to noč! Usmili se, Leonora, in pridi! Jój meni! ta, ki te ljubi, je tu, a ti nočeš vedeti zanj... Zaman moleduje don Juan, zaman toži; od nikoder ni zore, da bi posijala v njegovo temo... Prekleta bodi moja bolečina, preklete moje solze, ko ne morejo zbuditi v tebi vzvišene trepeta ljubezni! Čuj me, Leonora, oh, čuj!«

In s čarobno mehkim, jasnim glasom je zapel staro romanco, tolikanj drago zaljubljenecem Andaluzije, domovine ljubezni:

Lagrimas que no pudieron
Tanta dureza abladar,
Yo las volvere a la mar
Pues que de la mar salieron...

»Ker ne morete, o solze, omeščati neusmiljenke, vas vrnem morju, po katerem imate svoj slani okus...«

Vrli Jakomin Corentin je kasneje pripovedoval, da mu je petje dona Juana do dna pretreslo srce in je od ganjenosti pozabil vsa bojazen; morda je ta mah prvič v svojem življenju čutil, kaj pomeni ljubezen.

Toda nemara je slišal dona Juana še kdo drug razen Corentina.

Kajti ko je don Juan utihnili, se je Jakominu zadelo, da nekje nekdo krčevito ihtí.

Kdo bi bil utegnil jokati v mraku te noči?

Ali mar ti, Silvia, žena, ki je nekda don Juan tebi prepeval koprneče romance in ki ti je zdaj bolestin poudarek njegovoga glasu obujal neutolažljivi spomin na veke izgubljenih srečnih minut? Don Juan je utihnili. Jokal je...

Minuto ali kaj je negibno stal, kakor bi vlekel na uho, ter upiral oči v temna, nema ošna. Potem ga je mahoma izpreletel buren drget. Zgrabil se je za grlo, kakor bi ga dušilo. Nato je pobesil glavo in zazdelo se je, da se hoče narediti majhnega, čisto majhnega. Corentin ga je slišal, ko je mrmral:

»Kdo govori? Kdo odgovarja ljubavni romanci? To nisi ti, Leonora, ne, ne, ti se ne oglasiš klicu moje ljubezni! Glas, ki ga slišim, je poln zaničljivega pomilovanja... Kdo se drzne pomilovati dona Juana? Kdo mu odpušča? Don Juan ne mara ne pomilovanja ne odpuščanja! Don Juan hoče ljubezni!«

Zbegan se je odmaknil, kakor da se bori sam s seboj. Nato se je ponosno vzravnal.

»Kdo se upa reči, da odpušča Juanu Tenoriju?« je zavpil. »Oh, ta odpuščajoči glas me peče v srce. Rdečica sramu mi sili v čelo. Kam naj pobegnem?«

Predilnice in tkalnice d. d., Beograd

preje Mariborska mehanična tkalnica in apretura

Brzjavljavi: Tkaona Beograd – Tkaona Maribor
Telefon: Beograd 20-988 – Maribor 22-71
Poštni čekovni račun: Beograd 60.430

DOCTOR IN DRUG

Maribor

Železniška postaja, Maribor-Studenci

Tovarna kranjskega lanenega olja in firneža

Hrovat & Komp

Ljubljana

proizvaja

laneno olje

lanen firnež

lanene pogače za krmo,

ricinovo olje

pločevinaste sode

Opozarjamo na te

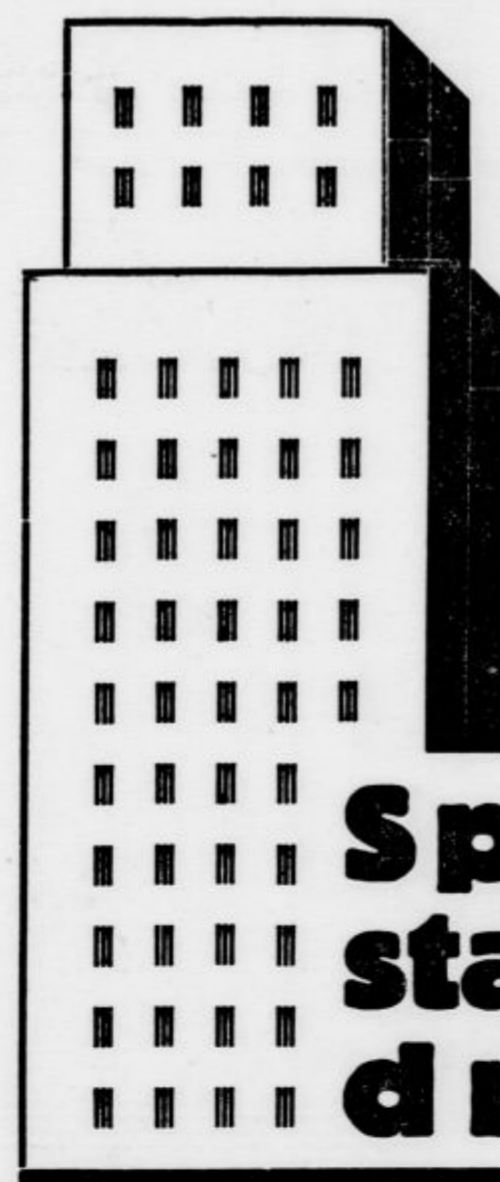
prvovrstne izdelke

in zlasti hišnim gospodarjem priporočamo, da za pleskanje svojih hiš, ograj itd. zahtevajo vedno

samo Hrovatov firnež

Ne pozabite, da odpade pri pleskanju na material komaj 20% do 25% stroškov, ostalo pa na delo. Važno je torej, da je material

res dobre kakovosti

Splošna stavbena družba

Maribor - Tezno

Telefon interurban 20-57

Brzjavljavi: Splostad

Delavnica za železne konstrukcije, mostove in rezervoarje
Oddelek za električno in avtoģeno varjenje
Tvornica vijakov, zakovic in drobne železne robe